

SZAKDOLGOZAT

Patakiné Balassa Linda

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Neveléstudományi Intézet

**Közoktatási vezető és pedagógus-szakvizsga szakirányú
továbbképzési szak**

A MI ZÖLD VILÁGUNK

Környezetvédelem és újrahasznosítás

Projektek az óvodában

Belső konzulens:

Velner András

főiskolai docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:**

**Neveléstudományi Intézet/
szakdidaktikai tanszék**

Készítette:

Patakiné Balassa Linda

Kaposvár

2024

Köszönetnyilvánítás:

Szeretném köszönetemet kifejezni mindazoknak, akik nélkül szakdolgozatomat nem tudtam volna elkészíteni.

Köszönöm:

- Konzulensemnek, Velner Andrásnak, aki irányt mutatott, mindvégig bíztatott és ösztönzött. Szakmai tanácsaival nagymértékben segítette a szakdolgozatírás folyamatát.
- Az óvoda igazgatójának, hogy engedélyt adott számomra a kutatásom elvégzéséhez.
- A tagintézmény igazgatónak, aki jótanácsaival segítette munkámat.
- Kollégáimnak, akik tapasztalataik megosztásával hozzájárultak dolgozatom elkészítéséhez.
- A kutatásban részt vevő gyermekek szüleinek, akik bizalmat szavaztak nekem, őszintén megosztották velem információikat, így együtt dolgozhattunk a gyermekük fejlődése érdekében.
- Családomnak a sok-sok türelmet és megértést.

Tartalom

1. Bevezető	5
1.1. Célkitűzés és hipotézis	6
2. Elméleti háttér	7
2.1. A környezeti nevelés kezdete, megjelenése, törvényi szabályozásai	7
2.2. A környezeti nevelés alapjai	11
3. Óvodánkban folytatott környezeti nevelési tartalmak és tevékenységek	13
3.1. Óvodánk Pedagógiai Programja	14
3.2. Egészségterv	19
3.3. Jeles napok világnapok, hagyományaink	20
3.4. Büszkeségeink	21
3.5. Újrahasznosítás	22
4. Projektek tervezése és megvalósítása	23
4.1. A külső világ tevékeny megismerése környezeti tartalommal	24
4.2. A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal	26
4.3. Projektek bemutatása	27
5. Kutatás folyamata és eredménye	31
5.1. Szülői kérdőív elemzése	31
5.2. Eddig elért eredményeink és a fejlesztési célok kitűzése	34
6. Összegzés	37
Irodalomjegyzék	39
Mellékletek	40

1. BEVEZETŐ

Patakiné Balassa Linda vagyok, a K.N.S.K.Ó. Kaposfüredi Tagóvoda Pumukli csoportjában dolgozom immáron tizedik éve óvodapedagógusként. Szakdolgozatomban az óvodai környezeti nevelés fontosságát mutatom be a programunk és a projektek által, kitérek a környezetkímélő tevékenységek szerepére és szülőkre, családokra gyakorolt hatására, mint például az élővilág védelme, az újrahasznosítás, a szelektív gyűjtés, ételpazarlás és víz- és áramtakarékoság. A szakdolgozat célja bemutatni az óvodai tevékenységeket és lehetőségeket, valamint a szülői aktivitást, és a rájuk gyakorolt hatást bizonyítani. A családokban már megjelenő környezetvédelmi tevékenységek milyen módon aktivizálhatóak, mennyire lehet segíteni ezen tevékenységek beépülését a mindennapi életbe, rutinná alakítani, a gyermekekkel közösen végzett programok mennyire tudják előhívni a szülőknél a környezeti felelősséget. A pedagógusok milyen mértékben tudják a projektek által a szülőknél erősíteni azt, hogy már kis korban el kell kezdeni a környezetkímélő magatartás kialakítását és segíteni kell a gyerekeknek az ehhez kapcsolódó tevékenységek kivitelezésében, felhívni a figyelmüket a környezettudatos gondolkodásmód és viselkedés saját életükben betöltött kiemelten fontos szerepére. Kutatásom során bizonyítani szeretném, hogy a ma még nem olyan széles körben elterjedt az újrahasznosítás, és alkalmazott környezettudatosság pozitív kimenetellel építhetők be a foglalkozásokba, valamint a szülők projektekben való aktív részvételével könnyen érhetünk el szemléletváltást. Vizsgálatom célja, hogy feltárjam, az óvodai hagyományok, a környezetvédelmi projektek pozitív hatása hogyan mutatkozik meg a gyereken, valamint a szülőknél. Feltételezésem szerint kiemelt szerepe van az óvodának és az óvónőnek a szülőkre és a gyerekekre gyakorolt hatást tekintve.

Célom, hogy a gyakorlatok megismerésével és alkalmazásával a felnőttek és a gyerekek a mindennapi életben még tudatosabban, még inkább odafigyelve képesek legyenek a környezet megóvására, a szennyező anyagok megfelelő tárolására, az egyes anyagok újrahasznosítására, a környezettudatos magatartás kifejlesztésére, mely egész életüket áthatja.

1.1 Célkitűzés és hipotézis

A vizsgálattal és az elért eredmények bemutatásával szeretném bizonyítani, hogy az óvodai környezettudatos nevelés és a szülők aktív bevonása motiváló erő lehet, hogy a családokban is egyre jobban megvalósuljon az újrahasznosítás, a környezettudatos szemlélet és életmód. Az óvónők tudatos tervezése, a projektek lebonyolítása, hagyományok teremtése, az udvar folyamatos szépítgetése és karbantartása mind ezt a célt szolgálják. A szülők, vagyis a mostani fiatal felnőttek számára már egyértelművé vált, hogy a 21. században az emberiség életben maradásának feltétele a fenntartható társadalom megteremtése. Óvodánkban rendszeresen szervezünk papírgyűjtést, kupakgyűjtést, közös munkadélutánokat, ahol környezetünket szépítjük, virágokat ültetünk. A szülőkkel megértetjük, miért fontos a szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás. A helyes szokások kialakításában a felnőttek (szülők, óvónők) mintája meghatározó. A szülői aktivitás és az óvodai, óvónői minta együttesen, egymást erősítve alakítja a gyermekek környezettudatos magatartását, alapozza meg környezetbarát szemléletüket.

Korunk egyik legnagyobb kihívásai a klímaválság, az élelmiszer-pazarlás és a mérhetetlen mennyiségű hulladéktermelés. Ahhoz, hogy ezekben változás álljon be, szükség van arra, hogy a jövő generációját környezettudatosságra neveljük. A mi gyerekkorunkban ez még nem volt központi téma, más elvek szerint nevelkedtünk, az emberek többsége nem foglalkozott ezzel, vagy csupán hóbortnak tartotta. Azonban a világ óriási változáson ment keresztül az elmúlt évtizedekben, alkalmazkodnunk kell hozzá, és azokat a tevékenységeket, melyekkel segíthetünk a pusztítás megállításában, a saját egészségünk megőrzése érdekében, minden embernek, minden családnak véghez kell vinnie. Sokan hiszik, hogy egy ember, egy család nem tehet sokat, de az igazság az, hogy mindannyian hozzájárulunk a Föld szennyezéséhez. Összefoglalva tehát a kellő informáltság segíthet a környezettudatos életmód kialakításában, s ha a gyerekek már kiskorukban megtanulják szeretni, tisztelni környezetüket, az lesz az alapja a jövő felnőtt generáció tudatos környezetvédelmi cselekedeteinek.

„Leraktam egy követ, mint iránymutatót és útjelzőt (...), ez a kő segíteni és vezetni fogja azokat, akik utánunk jönnek és tovább építik az utat”¹

---

¹ Freinet: Máté mondásai

2. ELMÉLETI HÁTTÉR

2.1 A környezeti nevelés kezdete, megjelenése, törvényi szabályozásai

A környezetünk igen bonyolult, összetett, fizikai, kémiai, biológiai körülmények összessége. A környezetet több egységre tagolva tárgyalja a tudomány is. Az egyik lehetséges felosztás: - levegő - talaj - felszíni és felszín alatti vizek - élővilág (növények, állatok) - táj és épített környezet. Amikor környezetvédelemről beszélünk, akkor a felsorolt egységek valamelyikének, vagy esetleg mindegyikének a védelmét, további pusztulását, a jelenlegi állapot fenntarthatóságát tárgyaljuk meg. Kitől kell megvédeni az élővilágot, a felszíni vizeket? Általában magunktól, tehát az emberektől, mert környezetünk károsításában mi magunk vagyunk a felelősek.

„A környezetvédelem lexikonban olvasható megfogalmazása így szól: „Olyan céltudatos, szervezett, intézményesített emberi (társadalmi) tevékenység, amelynek célja az ember ipari, mezőgazdasági, bányászati tevékenységéből származó káros következmények kiküszöbölése és megelőzése az élővilág és az ember károsodás nélküli fennmaradásának érdekében.”²

„A környezeti nevelés egy folyamat, amelyben olyan világnemzedék nevelkedik fel, amely ismeri legtagabb környezetét is, törődik azzal, valamint annak problémáival. Tudással, készségekkel, attitűdökkel, motivációval és elkötelezettséggel rendelkezik, hogy egyénileg és közösségben dolgozzon a jelenlegi problémák megoldásán és az újabbak megelőzésén.”³

Az újrahasznosítás célja, hogy az ember által készített, tartós, nem természetes, főleg hulladékká váló anyagokat nyersanyaggá alakítsa át és olyan másodlagos, újra hasznosítható anyagokat állítson elő, amelyek segítik a természetes anyagok felhasználásának csökkentését.

---

² Láng István: *Környezet- és Természetvédelmi Lexikon*, Akadémiai Kiadó, 2002.

³ UNESCO-konferencia, Tbiliszi, 1977

Az újrahasznosítás azt jelenti, hogy az adott tárgyból ismét nyersanyagot készítünk, az újrahasználat során ugyanazt a tárgyat más ember alkalmazza, vagy a használati célja változik meg a tárgynak.

A környezeti nevelés már a 20. században megjelent az iskolákban, ám ekkor még a fő cél a természet megismerése és védelme volt.

Stockholmban 1972-ben az I. Környezetvédelmi Konferencián elhangzott és elfogadott ajánlás már igazi áttörést jelentett „Ajánlatos, hogy megtegyék a szükséges lépéseket a környezetvédelmi oktatás olyan nemzetközi programjának létrehozására, amely tudományközi megközelítésű, iskolai és iskolán kívüli formában az oktatás valamennyi szintjére kiterjedően ... az állampolgárok felé irányul...”

1978-ban az UNESCO Környezeti Nevelési Kormányközi Konferencia fogalmazta meg az iskolai környezeti nevelés célját, területeit és módszereit „A környezeti nevelés egy folyamat, amelyen olyan világnemzedék nevelkedik, amely ismeri legtágabb környezetét is, törődik azzal, valamint annak problémáival. Tudással, készségekkel, attitűdökkel, motivációval és elkötelezettséggel rendelkezik, hogy egyénileg és közösségben dolgozzon a jelenlegi problémák megoldásain és az újabbak megelőzésén.” (Tbiliszi Nyilatkozat)

A 20. század első felében Magyarországon is a természet szeretetére, megóvására és ismeretére való nevelés kiemelt feladat lett. Herman Ottó javaslatára ünnepelték először a Madarak és fák napját 1906. április 27-én.

A környezeti nevelés törvényi háttérét a Köznevelési törvény (1993, 1996, 1999, 2003), a Környezetvédelmi törvény (1995) és a Természetvédelmi törvény (1996) adja meg. A Köznevelési törvény értelmében kidolgozott Nemzeti alaptanterv és a Kerettanterv egyértelműen, pontosan kijelöli a környezeti nevelés helyét, feladatát és szerepét a köznevelésben.

Az első óvodát 1828-ban nyitotta meg Brunszvik Teréz grófnő, ahol a gyermekek beszélgetéseken sajátították el a közeli és a távoli környezetükre vonatkozó ismereteket. Ezeket szemléltető oktatás eszközeivel is összekapcsolták, a közvetlen környezet tárgyaival, például a szoba és berendezései, a ház lakói. Fontos oktatási területek voltak az emberi test részeinek és a környezet tárgyainak megnevezése, a növények és állatok részeinek és hasznának, a mesterségeknek az ismerete, a mérték, a pénzgységek, az időszámítás megismerése. Számos olyan tevékenységgel ismerkedtek meg a gyerekek, melyek szoros kapcsolatban álltak a természettel, a környezettel, mint például a

gyékényfonat készítése, cérnából és fonalból szövés, cérna és/vagy fonalgombolyítás, különféle gyümölcs és magválogatás, kötés.

Kiemelt feladat volt a kiskert gondozása, ápolása, valamint nagy gondot fordítottak a veszélyes és mérgező növények megismertetésére. Mozgási-cselekvési igényük kielégítésére a kerti munkát találták a legalkalmasabbnak, melyhez gyermekméretű szerszámokat használva a gyermekek tevékenyen vettek részt a munkákban, a növények ültetésében, ápolásában és betakarításában. Vizsgálták a különféle természeti jelenségek kialakulásának okait, a fagyást, a hó olvadását. Megismerkedtek a háziállatok gondozásával, az állattenyésztés hasznával, az állati eredetű alapanyagokkal. Megnevezték az emberi test egyes részeit, az testrészek funkcióit.

A 20. század első felében Maria Montessori pedagógiai rendszere a természet megfigyelésének fontosságát emelte ki. Óvodáiban a gyermekek rendszeresen gondozták a növényeket, az állatokat és művelték a kiskertet, megfigyelték közben a természet változásait, valamint az időjárás hatásait.

1946-ban a Népjóléti Minisztérium az óvodai foglalkozások rendjéről rendelkezett, az évszakok, az időjárás, az állatok, a növények, a tűz, a víz, a közlekedési eszközök, a betegségek témák bevezetését javasolták a pedagógusoknak. A „Gyermekevelés” című szaklap 1948-as megjelenése módszertani segítséget nyújtott az óvónőknek a környezeti nevelésben. Az ötvenes évek elejétől kezdve nagyobb gondot fordítottak az óvodában a természet megfigyelésére. Az óvónőknek ekkor már külön természetismereti munkatervet készítettek, a foglalkozásokat élményszerző sétákkal bővítették. 1971. szeptember 1-jén hatályba lépett az új Óvodai Nevelési Program, melyben Környezetismeret néven került bele kötött foglalkozás, feladatlapot alkalmaztak hozzá. 1989-ben történt meg a program módosítása, amelyben a tárgyat „A környezet megismerésére nevelés” címen tüntették fel. A környezettel való ismerkedést az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamatként látták, és új feladatként jelent meg a növény- és állatgondozás.

Az 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról (a továbbiakban Közoktatási Törvény, K.T.), 2. paragrafusában óvodai nevelésre is kiterjedő alapelveiben az óvodát tette felelőssé a gyermekek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséért.

A közoktatási törvény 8. paragrafusában határozták meg az Óvoda Nevelés Országos Alapprogramjára épülő nevelési programot, amely a 137/1996.(VIII.28.) Kormányrendelet mellékleteként 1996. szeptember 1-től lépett hatályba, jelenleg is az óvodai nevelés alapidokumentuma. Valamennyi óvodának el kellett készítenie saját helyi programját.

Kialakult a környezeti nevelés fogalma, rendszere, a körülöttünk lévő világ változásainak hatására. A külső világ tevékeny megismerése elnevezésű tevékenységben jelen van a környezeti és a matematikai nevelés is.

A közvetlen és tágabb környezetből szerzett tapasztalatok a valóság jelenségeinek, tárgyainak és törvényszerűségeinek felfedezése mellett lehetővé teszik a természeti, az emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi és téri jellemzőinek megismerését is.

Az 1995. évi LIII. törvény a környezet védelméről, 54. paragrafusa értelmében minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére. A Nemzeti Környezetvédelmi Program hangsúlyozza a környezeti szemléletformálás fontosságát, a környezet- és egészségnevelés jelentőségét.

Az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, 64. paragrafusa kimondja, hogy a társadalom természetvédelmi kultúrájának növelése érdekében valamennyi oktatási intézményben oktatni kell a természet védelmével kapcsolatos ismereteket.

A törvény csupán annyit ér, amennyit betartanak belőle az emberek, ahhoz azonban, hogy tudják és megértsék, saját érdeküket védik vele, gyökeres szemléletváltás szükséges. A szemléletváltás eszköze a környezeti nevelés, amelynek igénye már a 20. század hetvenes éveiben megjelent, és évről évre fejlődött.

Az 1987-ben Kazincbarcikán tartott országos pedagógiai tanácskozáson résztvevők „A környezeti nevelés fejlesztésének a közoktatást érintő feladatai” címmel adták közre állásfoglalásukat, melyben hangsúlyozták az oktatási rendszer alapvető, és kiemelkedő szerepét a környezetvédelmi szemléletformálásban, a környezetért felelős magatartás kialakításában és megerősítésében, valamint a környezetbarát társadalmi cselekvések megalapozásában.

Ennek értelmében az óvodai környezeti nevelés célját és feladatát így határozták meg:

„Az óvodai környezeti nevelés célja és feladata a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony, pozitív viselkedési formák és magatartásmódok kialakítása, a környezeti kultúra iránti igény megalapozása, a gyermek közvetlen környezetében lévő élővilág megismertetése és megszerettetése, az élő és élettelen környezeti tényezők közötti leglényegesebb összefüggések megvártatása, helyi adottságok, lehetőségek feltárásával, felhasználásával.

A megfigyelőképesség és a gondolkodásképeség fejlesztése közben a környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is használja fel az óvodapedagógus”.⁴

Ha környezeti nevelőmunkát a felsorolt alapelvek és módszerek szellemében végezzük, akkor a gyermekek alkalmasak és képesek lesznek környezetbarát, környezettudatos életmódra, melynek jellemzői a ráeszmélés, a nyitottság, az ismeretek bővítése, a készségek és a képességek fejlesztése, pozitív érzelmi viszonyulások kialakítása, a valódi értékek felismerése és megbecsülése, a kritika, a konfliktuskezelés helyes módjának ismerete. Egyértelművé vált, hogy a 21. században az emberiség életben maradásának alapvető feltétele a fenntartható társadalom megteremtése. A nevelési-oktatási intézményeink egyik fő feladatává vált elősegíteni ennek megvalósulását. A környezeti nevelésben gyökeredző, azt magába foglaló, ma még alakuló, nem teljesen kimunkált fenntarthatóság pedagógiája ennek lehetőségét teremti meg, készíti elő a jövő nemzedéke számára.

2.2 A környezeti nevelés alapjai

Az óvodás gyermeknek idegrendszerének képlékenysége következtében igen sok és sokféle szokás alakulhat ki. Ezen tanulási folyamat során formálódik és alakul természet- és környezetszerető és - védő magatartásuk, szűkebb és tágabb környezetükhöz való viszonyuk: vásárlási, hulladékkezelési szokásaik. Az óvodai élet során részt vesznek a növények gondozásában, valamint közvetlen környezetük rendben tartásában. Az érzékszervi érzékeléssel megismert jelenségekkel, élőlényekkel érzelmi kapcsolatba kerülnek a gyerekek, amely élménnyé válva kíváncsivá teszi őket. A kérdéseikre kapott válaszokkal a világnak az éppen számukra érdekes részének tulajdonságai is feltárulnak előttük, megismerik és megfigyelik azokat. Az óvoda udvarán mintát kapnak arról, hogyan kell az ott élő növényeket gondozni, a szerszámokat hogyan kell használni, mi az, ami ehető növény, mi a védett növény. Vizsgálódnak, tapasztalatot és élményt gyűjtenek a vízről, a talajról, a levegőről, a fényről és a hőről.

---

⁴ Állásfoglalás a környezeti nevelés fejlesztésének a közoktatást érintő feladatairól. „Környezetvédelem a közoktatásban” Országos Pedagógiai Tanácskozás, Kazincbarcika, 1987. Kiadja az Országos Természet és Környezetvédelmi Hivatal Bp. 6.o

Mindezek mellett nő ismeretük, összefüggéseket tapasztalnak meg, alakul természetszeretetük, valamint igényük a természet megvédésére. A kirándulások, séták alkalmával hatnak rá a színek, a fény-árny játék, a szellő simogatása, a domborzat, a növényzet formagazdagsága, illata, a természet hangjai.

Az óvodapedagógus megbeszéli a gyermekekkel az elvárt viselkedést, hogy például ne zavarják hangoskodással az erdőben élő állatokat a kirándulás során, figyeljenek az őket körülvevő hangokra. A múzeumokban kiállított tárgyakhoz tilos hozzányúlniuk. Amikor bemennek valahová, vagy távozáskor illik köszönni. A kirándulásokon, sétákon tudatosan bennük a gyalogos közlekedés, valamint a járműveken közlekedés szabályai. Ahhoz, hogy a gyermekek valóban megfelelően tudjanak viselkedni, látniuk is kell a mintát, melyet elsődlegesen a szüleik, illetve családtagjaik adják. Hazánkban a felnőtt lakosság környezeti kultúrájának szintje alacsony, emiatt is rendkívül nagy az óvodapedagógusok felelőssége és szerepe a gyermekek környezethez való viszonyának alakításában. Nagyon fontos, hogy minél több pozitív tapasztalatot szerezzenek mind a természeti, mind a társadalmi környezetben.

Az óvodás gyermeknél, akinél a tanulás csak a fejlődési korszak végére válik tudatos, akaratlagos tevékenységgé, igen lényeges a motiváció. Az óvodapedagógus személye is motiváló számára. Felkelti a gyermekek kíváncsiságát az új ismeretek iránt, segíti őket a még zömében önkéntelen figyelmük koncentrálásában, a kitartásban. A motiválás általában a tanulás pszichikai feltételeinek megteremtését jelenti. A motiváció csak cselekvésbe ágyazottan lesz tartós és hatékony, a környezeti nevelés folyamatában ennek igen sokféle lehetőségeivel élhetünk, mint az újdonság varázsa, a különleges eszközök, színek, használati tárgyak. A váratlan, ismeretlen és érdekes dolgok, jelenségek folyamatosan kérdések megfogalmazására készítetik a gyermekeket, a pedagógusok a kérdésekre adott válaszaikkal rendkívül sokoldalúan tudják feltárni a gyermekek előtt a természeti és a társadalmi környezet jellemzőit, törvényszerűségeit. Az óvónő feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak megismerésére, alakítására.

„Ha segítesz megtanítani a gyerekeket szeretni a természetet, akkor vigyázni fognak rá. Mert amit szeretünk, azt becsben tartjuk.”⁵

---

⁵ B. Szirtes Dóra

A fenntarthatóság pedagógiájának fontos értékei az élet tisztelete, a hagyományőrzés. Ezeket a családok hatékony és folyamatos bevonásával, élethosszig tartó folyamattal és holisztikus szemlélettel tudjuk a leghatásosabban elérni az óvodában.

A környezettudatos magatartás kialakításának fő helyszíne az óvodában a külső világ tevékeny megismerése tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamat, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti, ami a valóságban is egységesen érzékelhető. A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átöleli az egész óvodai életet, az összes napi tevékenységben megjelenik valamilyen formában. Benne van a spontán játékban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari játékban, a beszélgetésekben, kirándulásokon, megfigyelő sétákban, tehát az óvodai élet valamennyi területén. Támaszkodunk a gyermekek családból hozott korábbi ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire. Szükség esetén a hátrányokat kompenzáljuk. A természeti és társadalmi környezet témaköreivel valamennyi óvodás korcsoport megismerkedik, életkortól függően, egyénileg, saját képességeik szerint differenciálva. A témakörön belül az egyes témák a gyerekek életkorának előrehaladtával és fejlettségi szintjének megfelelően bővülnek és elmélyülnek. A fokozatosság elvét követjük a megismertetés során, a közelebbitől a távolabbi felé haladva. Érvényesítjük a differenciálás pedagógiai koncepcióját a nevelés folyamatában, mind az életkori mind az egyéni sajátosságokat szem előtt tartva. Sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységet biztosítunk. Érzelmek, kifejezőképességek fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk, a holisztikus szemlélet kialakítása elsődleges szerepet kap a nevelés folyamatában.

3. ÓVODÁNKBAN FOLYATATOTT KÖRNYEZETI NEVELÉSI TARTALMAK ÉS TEVÉKENYSÉGEK

„A pedagógusok mindennapi munkájuk, megfigyeléseik során olyan információk birtokába jutnak, mely elősegíti a gyermekek teljes körű megismerését.”⁶

---

⁶ Vargáné Mező L., 2008

3.1 Óvodánk Pedagógiai Programja

„A városrész jellegzetességei miatt, az óvoda nyitottsága lehetőséget ad a szülőknek arra, hogy aktívan vegyenek részt az intézmény mindennapi életében. A családok számára komoly vonzerőt jelent ez a fajta környezet (az emberek jól ismerik egymást, egészséges, tiszta levegő, természethez közeli élet, stb.) Szoros az együttműködés a városrész intézményei között. A gyermekek gyakran részt vesznek, szerepelnek a különböző rendezvényeken. A szülők szintén aktívak, együttműködőek, értéknek tekintik a településrész életébe való beintegrálódást. A Tagóvodában kiemelkedő a tehetségigéret felismerése és gondozása. Öt tehetségműhely működik, melyből négy akkreditált. A Kaposfüredi Tagóvoda 2019 évben a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által Akkreditált Kiváló Tehetségpont lett. Nagyon jó a kapcsolat a szakszolgálat munkatársaival. A közös együttnevelés, fejlesztés érdekében rendszeresek a megbeszélések, tájékoztatások.”⁷

Óvodánkban az Országos Nevelési Alapprogram (ONP) és a helyi pedagógiai program alapján végezzük munkánkat, megalapozzuk a nemzeti identitástudatot, a keresztény kulturális értékeket, a hazaszeretetet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődést, törekszünk olyan személyiségjegyek kialakítására, melyek megkönnyítik számukra a társadalom normái közötti eligazodást, az ehhez való alkalmazkodást. Az egészséges életmód szokásrendszerének kialakításával és a természetet védő, szerető személyiségjegyek megalapozásával törekszünk arra, hogy boldog, kiegyensúlyozott gyermekké váljanak, fontos értékek legyenek számukra a fenntarthatóság és a környezettudatosság. Feladatunk, hogy a gyermek megtapasztalja a természetet, megismerje az erdő, mező, növény és állatvilágát, megfigyelje az életközösségeket.

Differenciált módon, játékos tevékenységeken, szenzitív játékokon keresztül fedezhesse fel a környezetét. A helyi szokások és hagyományok megismertetése, a gyerekek közötti kapcsolat megerősítése, az együttérzés, az empátia fejlesztése, az együttműködési készség fokozása szintén kiemelt feladatunk. Olyan aktivitásra, felelős cselekvésre neveljük a gyerekeket, amelyben legfontosabb elv az élet védelme és tisztelete, a természetbarát magatartásforma gyakorlása, a közvetlen környezetük megóvása és tiszteletben tartása.

---

⁷ KAPOSVÁRI NEMZETŐR SORI KÖZPONTI ÓVODA, HONVÉD UTCAI TAGÓVODA, KAPOSFÜREDI TAGÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA KAPOSVÁR 2019. szeptember 01. 2020. december 31.

„A környezetkultúra életmód, gondolkodás- és viselkedésmód, védelem, fejlesztés, okos és mértéktartó felhasználás és még ezen kívül sok minden más”.⁸

A világ több módon megismerhető, analitikusan és holisztikus módon, vagyis nemcsak részekre bontottan, hanem a maga teljességében is. A tapasztalatszerzés során jutunk el tevékenységeken keresztül és gondolkodás szintjén a környezeti problémákhoz. Az ember természeti és társadalmi lény, ezért a környezeti nevelés a természet és a társadalom emberközpontúságára egyaránt nagy figyelmet fordítunk. A gyermekek ezáltal alkalmasak és képesek lesznek környezetbarát, környezettudatos életmódra, melynek jellemzői a ráeszmélés, a nyitottság, az ismeretek gyarapítása, a készségek és a képességek fejlesztése, pozitív érzelmi viszonyulások kialakítása, a valódi értékek felismerése és megbecsülése.

Az alapprogram épít óvodai nevelésünk múltbéli értékeire, nemzeti sajátosságainkra, figyelembe veszi a magyar óvodaügy nemzetközileg elismert gyakorlatát, az emberi és az alapvető szabadságjogokat, valamint a gyermeket megillető jogokat, megadja az óvodai nevelés általános alapelveit. Az óvodás gyermek biológiai és társadalmi lényként környezetének szerves része, személyiségfejlődésének feltétele és helyszíne az őt körülvevő környezet, annak hatásai meghatározóak számára, ezáltal a környezeti nevelés megvalósítása természetes alapjául szolgál a gyermek környezete. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelvei a gyermeki személyiség tiszteletben tartása, védelme, segítése, az óvodapedagógusok pedagógiai módszertani szabadsága sokféle lehetőséget biztosít az óvodás gyermek számára, annak érdekeit szem előtt tartva. A módszertani szabadság teremti meg a környezeti nevelés egész óvodai életet átható érvényesítését.

Az alapprogramot szem előtt tartva a nevelőtestület által elkészített helyi programokban figyelembe kell venni a nemzeti, etnikai kisebbség, valamint a hátrányos helyzetű, illetve fogyatékos gyermekek nevelésének irányelveit is, az óvoda társadalmi környezetében jelentkező igényeknek eleget téve.

A gyermekkép, genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a fejlődő személyiséget alakító spontán és tervszerűen (a nevelés során) őt érő környezeti hatások mindegyikének fontos szerepe van a személyiség formálódásában.

---

⁸ Victor András: A környezeti nevelés rendszere. Iskolakultúra, 1993/24, 3.o.

Az óvodaképben felvázolt célok, feladatok a környezeti értékek megjelenítésével valósulnak meg (játéktémák, műveltségterületek, az egészségfejlődés feltételei stb.) Az óvodai nevelés általános feladatainak a megvalósítása szintén elválaszthatatlan a környezeti nevelés tartalmától. Az értelmi fejlesztés, nevelés folyamatában nagy szerepe van a gyermeki kíváncsiságnak, érdeklődésnek. Ezen életkori sajátosságok révén a gyermekek változatos tevékenységek végzésekor szereznek tapasztalatokat természeti és társadalmi környezetükből. A spontán tapasztalatok, ismeretek rendszerezése közben fejlődik a gyerekek értelmi képessége és kreativitása. Az egészséges életmód alakításának alapvető feltétele, hogy egészséges és biztonságos környezetet biztosítsunk számára. Az egészséges életmód szokásainak formálása egész életre kihatóan befolyásolhatja a gyermekek viselkedését, ezért is rendkívül fontos a szülők és a pedagógusok összedolgozása. A gyerekek személyiségének érzelmi túlfűtöttsége lehetővé teszi a környezet jelenségeihez, dolgaihoz és tárgyaihoz fűződő pozitív és negatív érzelmek kialakulását, kialakítását. A környezetre ártalmas jelenségek, pl.: szennyezések, értelmetlen növény- és állatpusztítások észrevetése, a felesleges vízfogyasztás vagy ételpazarlás következményeinek bemutatása is alapvető feladat. A szocializáció szempontjából fontos a közös élményekre épülő közös tevékenységek végzése - pl. állatkert építése szőnyegen a helyszíni séta után, a Föld napja alkalmából a szülőkkel közösen végzett virágültetés, stb. -, a környezeti nevelésben nélkülözhetetlen. A nevelés, a környezettudatos, a környezeti kultúrára nevelés az út a szebb jövőhöz, ezért fontos a gondolkodásmód, az életmód, a szokásrendszer helyes alakítása, a természet szeretetére nevelés, az elődeink általi társadalmi értékek megóvása, a hagyományok ápolása.

„A 3–7 éves korú gyermek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően, a nevelési folyamatban valósul meg. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, elősegíti szűkebb, tágabb környezetének megismerését, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, mindazok megbecsülésére. A nevelési folyamat a környezettel való állandó és szoros kapcsolatban zajlik. A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymással kiegészítve érvényesülnek. A tudatos fejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat. A társadalmi, gazdasági környezet, a helyi lehetőségek, a gyermekcsoport életkora, összetétele, a szülők igényei mind

befolyással vannak a fejlesztés tartalmára. A tudatos fejlesztést az objektív-szubjektív feltételek ugyancsak jelentősen befolyásolják.”⁹

„Külső világ tevékeny megismerése Pedagógiai munkánk e területe, elsősorban a környezettudatos neveléssel, a környezet megismerésével, megóvásával, valamint a matematikai neveléssel kapcsolatos feladatokat és jellemzőket foglalja magába. Alapozunk arra, hogy a gyermekeket ebben az életkorban rendkívüli módon érdekli a szűkebb, tágabb környezete, minden az újdonság, a „csoda” erejével hat rá. Természetes kíváncsisága révén meg akarja ismerni, fel akarja fedezni, meg akarja élni a körülötte lévő világot. Eközben olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. A fenntartható fejlődés az emberiség jövőjét jelenti. A jövő nemzedékének környezettudatos, felelős magatartása az óvodai neveléssel alapozódik meg. Mintaadással, célirányos tevékenységek szervezésével, pályázatokon, rendezvényeken való részvétellel alakítjuk környezettudatos érzékenységüket, gondolkodásukat. Ebben a „felfedező” tevékenységben kell közreműködni az óvodapedagógusnak és a gyermekek környezetében élő felnőtteknek az önálló rácsodálkozást elősegítő, élményalapú, tevékenységbe ágyazott tanulás feltételeinek biztosításával. Célunk: A szűkebb, tágabb emberi, természeti és tárgyi környezetben való eligazodás segítése, a korosztálynak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismeretanyag segítségével. Feladatunk: Olyan élettér, miliő teremtése, létrehozása a gyermekek környezetében, amely felfedezésre, megismerésre motivál. • A természet megismerésére, megszerettetésére, óvására és védelmére elsősorban tevékenység és cselekedtetés közben neveljük a gyermekeket. • Az évszakok, a természet változásai, az időjárás hatása, a növények reakciója olyan összefüggéseket fedeztet fel a gyermekekkel, melyek gyakran érzékelhetőek többféle módon is.

A sokoldalú megfigyeléseket, összehasonlítások végzését, az ok-okozati összefüggések megtapasztalását a mindennapi tevékenységek folyamatába építjük be. Ebben a folyamatban kihasználjuk a csoportszobában kialakított élősarkok, az udvarrész, a közeli park kínálta lehetőségeket, de évente több alkalommal, kirándulással egybekötött „megfigyelési helyekre” is eljuttatjuk a gyermekeket. • A környezetbarát szemléletmód kialakításához, elsősorban a szűkebb környezet adta lehetőségeket kívánjuk kihasználni, az egésznap tevékenységek során

---

⁹ KAPOSVÁRI NEMZETŐR SORI KÖZPONTI ÓVODA, HONVÉD UTCAI TAGÓVODA, KAPOSFÜREDI TAGÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA KAPOSVÁR 2019. szeptember 01. 2020. december 31.

(növények gondozása, udvar rendje stb.), de a föld, a víz, a levegő, a növény-, és állatvilág megismerésével, védelmével kapcsolatos ismereteket, könyvek segítségével, és különböző kísérletek és megfigyelési helyzetek teremtésével is színesítjük. Kiemelt hangsúlyt fektetünk a környezet megóvásában, védelmében betöltött szerepükre és feladatukra, a környezettudatos viselkedésmód kialakítására. Az ehhez kapcsolódó jeles napok ünnepként való kiemelése (Föld napja; Víz világnapja; Állatok világnapja), szintén a fenntartható fejlődéshez szükséges beállítódást szolgálja. A Madárbarát Óvoda és a harmadszori Zöld Óvoda cím elnyerése elkötelezett munkánkat bizonyítja. • A társadalmi környezet megismerésének fokozatos bővülése, az életkor előrehaladtának ütemében, változatos alkalmak teremtésével, élményt jelentő és érzelmi hatásokon alapuló meg tapasztalásokkal lesz a gyermekek számára feldolgozható. Ezt szem előtt tartva fedeztetjük fel a szülőföld, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, e közben megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. Mivel az óvodás gyermek beállítódása elsősorban modellkövetés, érzelmi azonosulás útján valósul meg, fontos a családi környezet szemléletének formálása, a környezettudatos magatartás, a fenntartható fejlődés óvodai gyakorlatának szülőkkel történő megismertetése. A családokat tevékeny részvételre motiválják célirányos rendezvényeink, pályázataink. *Hátránycsökkentő, esélyteremtő tevékenységünkhöz, a szülői reziliencia erősítéséhez szintén hozzájárul.* A bennünket körülvevő világ számtalan lehetőségét kínálja a matematikai tapasztalatok szerzésének. A gyermekek állandó aktív kapcsolatban élnek környezetükkel, így nap, mint nap tapasztalatokat szereznek a téri viszonyokról, mennyiségekről, formákról, akár spontán módon, akár irányítottan. Ezek a helyzetek teremtik meg a matematikai ismeretek megalapozásának lehetőségeit. A matematikai nevelés az óvodai nevelés részeként hozzájárul a gyermeki tevékenység alakulásához, a képességek fejlesztéséhez. Elsősorban tapasztalást, gondolkodás-fejlesztést jelent, cselekvést és gondolati tevékenységet. Fontos a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, meg tapasztaltatása, problémát jelentő élethelyzetek teremtése, a logikus gondolkodás megalapozása (képességek fejlesztése), érzelmi és akarati tulajdonságok alakítása.”¹⁰

---

¹⁰ KAPOSVÁRI NEMZETŐR SORI KÖZPONTI ÓVODA, HONVÉD UTCAI TAGÓVODA, KAPOSFÜREDI TAGÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA KAPOSVÁR 2019. szeptember 01. 2020. december 31.

3.2 Egészségterv

„A ma élő kisgyermek többsége úgy nő fel, hogy alig van kapcsolatban a természettel. Az egyre növekvő távolság ember és természet közt nem csak a testi egészségünkre van hatása, következményei hatnak a mentális, a lelki egészségre is. A gyermekek nagy része sajnos egy rohanó világba születik bele. Kevés a szülővel töltött minőségi idő. A kisgyermek pedig fizikailag és lelkileg is kiszolgáltatott, rá van utalva a felnőttre. Ahogy a gyermekek immunrendszere gyengébb, mint felnőtt korban, úgy a lelkük is sokkal sérülékenyebb, érzékenyebb. A cél az, hogy érzelmileg intelligens, kiegyensúlyozott, egészséges önbizalommal rendelkező, érdeklődő, együtt érző, nyitott gyerekek hagyják el 3-4 év után az óvodát. A cél elérése érdekében legfőbb eszközünk a példamutatás. Gyermeünk részére megnyugtató az őket körülvevő üde, zöld környezet, az egészséges életmódhoz pedig egyenesen nélkülözhetetlen. Ez a milió kiválóan alkalmas arra, hogy a gyermekek alapvető tevékenységeinek, a játéknak, a mozgásnak, a tanulásnak egészséges körülményeket biztosítson. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, a természet közeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermekek számára a természeti és társadalmi környezetben való biztonságos eligazodáshoz. A környezet megismerésére nevelés során kialakítjuk gyermekben a kulturált élet szokásait, a helyes viselkedési formákat, a helyes érzelmi és erkölcsi viszonyokat. A pozitív szokások, szokásrendszerek kialakításával fejlesztjük az érzelmekre épülő tudatos környezet és természetvédelem igényét, formálva a gyermekek értékrendjét. Fokozatosan tudatosítjuk a gyermekekben az ember felelősségét a természeti és társadalmi környezet iránt. Célunk az is, hogy gyermekeinket képessé tegyük az önmaguk és mások számára is biztonságos gyalogos közlekedésre.

Régi tapasztalatunk, hogy a felnőttek szemléletét formálni legjobban a saját gyermekükön, unokáikon keresztül lehet. Törekszünk a helyes közlekedésre nevelést még inkább előtérbe helyezni, bízunk benne, hogy a szülők környezetvédelmi szemléletét, magatartását formálni tudjuk. Reméljük, kedvet kapnak a gyalogos és kerékpáros közlekedéshez! Szeretnénk elérni, hogy a szomszédos lakásokból reggelente sétálva vagy kerékpáron, és ne szokásukhoz híven gépkocsival érkezzenek. Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy együttműködésük, példamutatásuk a környezetvédelmi feladatok megvalósításában is rendkívül fontos. A nevelőtestület és munkájukat segítő technikai személyzet, a környezethigiénára nevelés során törekszik az

óvoda tisztaságának megóvására, szépítésére, virágosítására. Odafigyelünk a csoportszobák folyamatos szellőztetésére, az ivóvíz, a megfelelő fény, szükség esetén az árnyékolás biztosítására.”¹¹

3.3 Jeles napok világnapok, hagyományaink

Nagyon sokféle „zöld” foglalkozást tartunk az óvodában. Az óvodapedagógusok olyan módszereket alkalmaznak, melyek segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását. A víz világnapja alkalmából a gyerekek megtapasztalhatják, hogy a különböző hulladékok hogyan és mennyi idő alatt bomlanak le a vízben, ha egyáltalán lebomlanak.. A vizes feladatsorán a kicsik kísérletezgetnek a vízzel, megvizsgálják az állagát, a színét, a szagát, a hangját, papírhajót hajtogatnak és megfigyelik, meddig marad a felszínen. Más óvodákhoz hasonlóan mi is megünnepeljük a Víz világnapját, a Föld napját, a Madarak és fák napját, a környezetvédelem, az energiatakarékosság, a komposztálás és az újrahasznosítás, a takarítás, a kézmosás, a gyaloglók világnapját. Ezekhez kapcsolódóan olyan tevékenységeket és játékokat tervezünk, melyek által a gyerekek is megértik a világnap mondanivalóját, célját. Ezeken kívül nagyon népszerű a Kis Természetbarátok tehetségműhely, ahol még részletesebben megismerhetik a gyógynövényeket, a fákat, nagyítóval megvizsgálják a rovarokat, beszélgetnek a környezet megóvásának lehetőségeiről.

A régi hagyományok életben tartása és az új hagyományok bevezetése nemcsak a kultúra megőrzése céljából fontos feladat, hanem a közösség összetartó ereje miatt is.

A népszokásokat már gyermekkorban meg kell tanulnunk, beépítenünk az életünkbe, mivel kialakul egy kötődés, és felértékelődik, később szeretettel adjuk tovább ezeket.

Megértetjük a gyerekekkel a hagyományok fontosságát, hogy milyen fontosak a gyökereink, mik a szokásaink, és ebben a szellemben neveljük őket. A hagyományörzés tudatos és rendszeres beépítésével az óvodai életbe érzelmi, erkölcsi mintát adunk a gyerekeknek, nem külön témaként, hanem az óvodai nevelés komplex részeként alkalmazzuk. A néphagyományokhoz kapcsolódó tevékenységek a közös élmény erejével rendkívüli módon hatnak a gyerekekre, a

---

¹¹ KAPOSVÁRI NEMZETŐR SORI KÖZPONTI ÓVODA EGÉSZSÉGTERV TESTI-LELKI EGÉSZSÉGÜNK ÉRDEKÉBEN TESZÜNK MA a HOLNAPÉRT, a JÖVŐNKÉRT. Új Széchenyi Terv TÁMOP-6.1.2/11/1 Pályázatához 2013

közösségi összetartozás érzését erősítik, egy komplex személyiségfejlődés elősegítői. Így válik lehetővé a kreativitás kibontakoztatása természetes anyagokon keresztül és segít befogadni a szépséget és az örök értékeket. A népszokások nagy része jeles napokhoz kötődik, az évszakok váltásához, a természet örök körforgásához. A hagyományokban, a népi kultúrában az ember és a természet kapcsolata tükröződik, így alakulnak ki a jeles napok, az emberi élet egyénhez és szoros közösségeihez kötődő fordulópontok. A jeles napokhoz fűződő játékok, népszokások komplex nevelési lehetőséget biztosítanak az óvónők számára, jelen van bennük a múlt idézése, a játék, a dramatizálás, a népzene, néptánc, az ünnepi ételek. Az óvodai nevelésben a hagyományok felidézése során nagy szerepe van az irodalomnak, a szólások, mondókák, találós kérdések, népmesék mind újra és újra felelevenednek. Pedagógiai Programunk tartalmazza a magyar nép számára fontos népszokásokat és jeles napokat, melyek lehetőséget biztosítanak a közönség előtti szereplésre is (újévi és húsvéti köszöntők, pünkösdlés, betlehemezés... stb.).

3.4 Büszkeségeink

Óvodánkban minden dolgozó elhivatott a környezettudatosság iránt, csak így tudjuk megvalósítani évről évre a Pedagógiai Programunkban és a munkatervben lefektetett feladatokat, célokat. Nemcsak az óvodapedagógusok, hanem a dajkák, az udvaros és a gazdasági ügyintéző is kiveszi a részét a feladatokból, aktívan és örömmel járulnak hozzá az egyes programok sikerre viteléhez.

Óvodánk 2015-ben megkapta a ZÖLD ÓVODA címet, majd a Madárbarát óvoda címet, és 2020-ban a Kincses Kultúróvoda elismerést az óvoda pedagógiai programjában és tevékenységében megjelenő kulturális értékek képviseléseért. A Madárbarát Óvoda program a madárvédelem mellett jó lehetőségeket kínál az óvoda nevelési programjának fejlesztésére, bővítésére. Mivel a madarak hozzászoktak az ember jelenlétéhez, az odúhoz érkező madarak megfigyelése életre szóló élményt jelent a gyerekeknek a mindennapok során.

A madarak kínálta pedagógiai lehetőségeket télen is kiaknázzuk, a nyüzsgő madáretető, különösen a csoportszoba ablakából jól látható, a teraszon helyezett ablaketető életének megfigyelése a zord időszakban is remek elfoglaltságot jelent a gyerekek számára.

2023-ban harmadszor is „Zöld Óvoda” lettünk. Célunk az „Örökös Zöld Óvoda” elismerő cím megszerzése. (1-4. sz. melléklet)

3.5 Újrahasznosítás

Kiemelt feladatunk a társadalmi és természeti környezetünk védelme. Ma már az emberiségnek korábban nem ismert társadalmi és környezeti globális problémákkal kell megküzdenie a XXI. században, mint a hulladék problémája, vagy az élőlények eltűnése, fajok kihalása. Csak úgy nevelhetjük a gyermekeket környezettudatos gondolkodásmódra, ha mi magunk hiszünk a változásban, és követendő példaként szolgálunk számukra.

Hagyományaink szerint minden évben papírgyűjtést szervezünk, és megrendezzük az „Európai Hulladékcsökkentési Hét” keretein belül az „Újrahasznosítási kiállítást”, melyen a szülők és gyermekük közös alkotásait mutatjuk be. A gyerekek oklevelet is kapnak a munkáért.

A tanév során gyűjtött anyagokból (szülők által behozott kartondobozok, gyógyszeres dobozok, kindertojások, függönyanyagok, textíliák, fonalak, bébiételes üvegek, stb.) a legkülönbözőbb módon hasznosítva újra felhasználjuk őket a tevékenységekben, a dekorálásnál, vagy például a Márton napi lámpás elkészítéséhez.

A csoportok és folyósók dekorálásában a dajkák is segédkeznek, mindannyiunk számára fontos az esztétikus, szép környezet. Az egyes jeles napokhoz, ünnepekhez igazítjuk, tervezzük a dekorációt, melyet a későbbi alkalmakkor újra felhasználunk.

A magaságyások és idénykertünk megvalósítását is fontosnak tartottuk a gyerekek részére, mivel megtapinthatják és megszagolhatják a különböző illatú növényeket, megismerhetik használatukat. Raklapok újrahasznosításával készítettünk virágágyást és fűszertartót, melybe a gyerekek közreműködésével ültettük bele az otthonról hozott növényeket és vettük el a szülők által felajánlott magokat. A magaságyásokat a gyerekek segítségével töltöttük meg fanyesedékekkel, szalmával, és termőfölddel. A földmunkában az apukák segítségére számíthattunk, az anyukák pedig minden évben ellátnak minket palántákkal a saját veteményesükből. (5- 10.sz. melléklet)

„Sokkal egyszerűbb megtanítani valakit magot ültetni, mint meggyőzni arról, hogy ültetnie kellene.”

4. Projektek

A Kaposfüredi Tagóvodában 4 csoport működik, mindegyik csoportban 2-2 óvodapedagógussal és egy dajkával. Az óvónők havonta váltják egymást, a csoportnaplót, projekteket havi bontásban írják, tervezik. A projektek általában a jeles napok, események köré épülnek, ezekre alapozzuk a tervezést. A Pumukli csoport részben osztott, 5 fő középsős, 11 fő nagycsoportos és 5 fő ismétlős nagycsoportos gyermek jár ide. Fejlettségüket tekintve igen nagy a szórás, az ismétlős nagycsoportosok között 2 SNI-s, és 2 BTMN-s kisgyermek is van.

A differenciálás az óvodai élet minden tevékenységében megjelenik, az önkiszolgáláson keresztül, a kezdeményezéseken át a kötött foglalkozásokig. A tevékenységekben minden kisgyerek részt vesz, segítséget egyéni fejlettségi szintjének megfelelően, differenciáltan kap.

Gyermekeink családi háttere jónak mondható, többségük rendezett anyagi háttérrel rendelkezik, családi házas környezetben élnek, gyakran utaznak külföldre is. A városból 2, a szomszédos településekről 6 gyermek jár a csoportunkba. A többiek a városrész családi házas övezetében élnek. Két kisgyermek jár távolabbi településről. Ismereteik életkoruknak megfelelőek, a városi gyermekekhez képest több saját tapasztalattal rendelkeznek a kert gondozásával, a növényekkel kapcsolatban, hiszen ezeket nemcsak az óvodában, hanem otthon, szüleiktől is látják, megtanulják, gyakorolják. Ezeket a tapasztalatokat tovább kamatoztatjuk, bővítjük az óvodában. Gyakran végzünk udvari munkákat, sétálunk a környező szőlőhegyen, a tó partján, tervezünk kirándulásokat a piacra, múzeumba, látogatóközpontba, kiaknázva a település adottságait, lehetőségeit. Óvodánk jó környezeti adottságainak köszönhetően tudjuk még élménydúsabbá tenni a gyermekek mindennapjait. A Deseda-tó, a hozzá tartozó Arborétum, a Gombás parkerdő és a szőlőhegy lehetőséget biztosítanak számunkra, hogy hosszabb-rövidebb kirándulásokat tegyünk a természetben, ezáltal gazdagíthatjuk ismereteiket és a természet megóvására, szeretetére nevelhetjük az ide járó gyermekeket.

Óvodánkban hagyománnyá vált a nyílt napok szervezése, évente két alkalommal, ahol a szülők betekintést nyerhetnek a csoport életébe, és a csoportban dolgozó felnőttek munkáját is megfigyelhetik. Tagóvodánk számára fontos a bemutatkozás, ezért évente két alkalommal óvodába hívogató napot szervez azoknak a kisgyerekeknek, akik ismerkednek az óvodával, játékos délután keretein belül. A beiratkozást megelőzően egész napos nyílt napot tartunk intézményünk iránt érdeklődők számára. Az óvodai rendezvények (kirándulások, sportfesztiválok, kézműves délutánok, Márton napi felvonulás, Adventi gyertyagyújtás,

Alapítványi bál) nagyrészt nyitottak a szülők részére, akik részvételük mellett sokszor segítségüket is felajánlják a csoportunk számára, anyagilag is támogatják az egyes eseményeket, programokat, szem előtt tartva, hogy a gyerekek részére valóban örömteli, élménydús, és sokszínű tevékenységet és programot biztosíthassunk. A gyerekek szívesen vesznek részt az óvoda által szervezett programokon, rendezvényeken, a szülők számára is nyitott eseményeken. Jó viszonyt ápolunk a helyi alsó tagozatos általános iskolával, évente többször közös programokat szervezünk, úgy, mint a leendő iskolások számára a játszó délutánok, a Zene világnapja alkalmából a közös éneklés a templomkertben, a Benedek Elek hét mesemondó versenye, Március 15-ei, Október23-ai megemlékezés, a Márton napi lámpás felvonulás illetve karácsonyi ünnepség. A tanítónénik és régi óvodásaink gyakran ellátogatnak hozzánk, így az óvodás gyerekek találkozhatnak régi csoporttársaikkal. Az év során számtalan lehetőség nyílik arra, hogy jó kapcsolatot ápoljunk a helyi iskolával és a tanítókkal. Eredményes pedagógiai munkánkat így tudjuk még sikeresebbé tenni. A falukarácsonyon és a nyugdíjas közösség által rendezett ünnepségeken is rendszeresen szerepelünk a gyerekek által előadott műsorunkkal. A központi és a másik tagóvodával szervezett közös programokon szívesen részt veszünk, ezzel is biztosítjuk a kapcsolattartást a gyerekek számára a másik óvodákkal való megismerkedést. (11. sz. melléklet)

4.1 A külső világ tevékeny megismerése környezeti tartalommal

„Feladatunk:

- A természettel való szoros együttlét megtapasztalása, az erdő, mező, növény és állatvilágának megismertetése, életközösségek megfigyelése.
- Differenciált módon, játékos tevékenységeken, szenzitív játékokon keresztül a környezet felfedeztetése.
- A természet iránti kíváncsiság ébren tartása, a rácsodálkozás örömeiben való osztozás.
- A helyi szokások és hagyományok megismertetése.
- A gyerekek közötti kapcsolat megerősítése, az együttérzés, az empátia fejlesztése, az együttműködési készség fokozása.

-, „A természetben mindenre szükség van” –elv elfogadtatása, szemlélet kialakítása

-Olyan aktivitásra, felelős cselekvésre nevelés, amelyben legfontosabb elv az élet védelme és tisztelete.

-A természetbarát magatartásforma gyakorlása, a közvetlen környezetük megóvása és tiszteletben tartása.”¹³

Az éves tervezés az óvoda Pedagógiai Programja alapján készül a csoportban dolgozó két óvodapedagógus közös munkájával, figyelembe véve az adott gyermekcsoport sajátosságait. A tematikus tervek erre alapozva jönnek létre, rugalmasan kezelve az éves terv tartalmát, bizonyos keretek között szabad kezdet adva a pedagógusnak. Az éves tervben évszakokra bontva tagoljuk az egyes részeket, azon belül kiemelve az egyes projekteket és a hozzájuk kapcsolódó jeles napokat. A hagyományos ünnepek kiegészültek a környezet és természetvédelemnek egy-egy jeles napjával, ezek más tartalommal bírnak és más eszközöket, módszereket, „ünneplési módot” igényelnek. Az óvodai nevelés egyik kiemelt feladata megéreztetni, megértetni a környezetvédelem fontosságát, begyakorolni az ezzel kapcsolatos szokásokat. Ez gondolkodásmód nem korlátozódik a jeles napokra, a szemlélet átszövi az egész nevelést. A környező világ tevékeny megismerésében a közvetlen tapasztalásra – megfigyelésre - vizsgálódásra - cselekvésre építünk, legfontosabb törekvésünk a természet szeretetére és tiszteletére nevelni a gyerekeket. Közvetlen céljaink a természet szeretetének, a természet iránt érzett felelősségteljes gondolkodásnak az elmélyítése, környezetbarát óvodai környezet kialakítása és fejlesztése, a környezeti kompetenciák, környezetvédő szokások fejlesztése, környezetvédő szemlélet érvényesítése a teljes nevelési év során, minden tevékenységben. Hosszú távú célunk a gyerekek környezettudatos gondolkodásának és viselkedésének megalapozása, fejlesztése, illetve a szülők és az óvodában dolgozó felnőttek ökológiai szemléletének formálása.

---

¹³ Csoportnapló Pumukli csoport 2023/24.

4.2A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal

Célunk a minket körülvevő világ mennyiségi, formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, tapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva. A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása, a logikus gondolkodás megalapozása szintén fontos feladatunk. Játék és környezetük megismerése közben, a napi tevékenységek során matematikai tartalmú tapasztalatokhoz, ismeretekhez jutnak a gyerekek, mellyel elősegítjük a téri, formai, mennyiségi viszonyok megismerését. Az óvodai matematikai nevelést alapvetően három nagyobb tevékenységi körbe csoportosítjuk: összehasonlítás, számfogalom megalapozása, és geometriai tapasztalatszerzés. Az összehasonlítások során a különbségek és az azonosságok alapján a tapasztalatok és a képzetek lassan rendeződnek és fogalmat alkotnak, a gyerekekben a matematikai fogalmak így formálódnak. A számfogalom kialakításában fontos szerepet tölt be a mennyiségek összemérése, elemszámok és mennyiségek összemérésével, majd ezeket követi a sorszám fogalma, melynek kialakítása megköveteli a rendezettséget és a térbeli tájékozódást egyaránt. A geometriai fogalmak a gyerekek számára alapvetően a környezetükben megtalálható formákból indul ki. Kezdetben a tárgyakat nem alakjuk alapján, hanem a hozzájuk hasonló tárgyak alapján azonosítják. A matematikai tapasztalatszerzés alapja a természet és az élet tanulmányozása, a gyerekeket körülvevő környezet megismerése. Ezekhez a tartalmakhoz nagyon jó lehetőséget biztosít az újrahasznosított eszközök és természetes anyagok használata, mint például WC papír gurigából gyártott fák, kupakokból készített társasjáték, memóriakártya. A halmazalkotáshoz, szétválogatáshoz nagyon jók a Kindertojások, kupakok, a geometriai formákhoz a sajtosdobozokat is felhasználjuk. A kifogyott arckrémes, gyógyszeres dobozok is új funkciót látnak el, a térforma és a kisebb-nagyobb, alacsony-magas fogalmak gyakorlásánál.

„A szemét túl értékes ahhoz, hogy csak úgy elhajítsuk, úgyhogy alternatív megoldásokat kell találnunk az ismételt felhasználására.”¹⁴

---

¹⁴ (Nicholas Mallos)

4.3 Projektek bemutatása

A tanév során rengeteg olyan programot szervezünk, illetve részt veszünk, ahol a környezettudatosság illetve az újrahasznosítás kiemelt szerepet kap. Az éves tervezéskor figyelembe vesszük a jeles napok és hagyományok időpontját, a havi és heti tervezés során ezek köré csoportosítva végezzük a tevékenységeket.

1.ábra

Szeptemberben, idén először került megrendezésre a Nyitott Piacok Napja a Kaposvári Piacon, ahol a kaposfüredi óvodások is megcsodálhatták a tűzoltó autókat, részt vettek a rendőrök és a Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft által szervezett játékokon, valamint a rajzpályázaton.

2.ábra

Októberben, őszi egészséghetünkön a szülők által felajánlott gyümölcsökből és zöldségekből kreatív munkával ínycsiklandozó falatokat készítettünk. A mozgásra és az egészség megőrzésére, védelmére nagy hangsúlyt fektetünk.

Novemberben az Európai Hulladékcsökkentési Hét alkalmából óvodánkban újrahasznosítási kiállítást szerveztünk, ahol a szülők és gyermekük közös alkotásait állítottuk ki.

Hagyományainkhoz híven a Márton napi lámpás felvonuláson a szülőkkel együtt vonultunk a templomkertbe közös éneklésre. A felvonuláshoz csatlakoznak a helyi alsó tagozatos általános iskola gyermekei és szüleik is.

3.ábra

4.ábra

5.ábra

6.ábra

7.ábra

A február és március hónapok számos alkalmat tartogatnak számunkra, amikor a farsang, a kislebáb égetés, a szakmai hét programjai során a gyerekek még inkább közel kerülnek a fenntarthatóság és újrahasznosítás megismeréséhez. A Maci nap évek óta megrendezésre kerül nálunk, a hagyományaink szerint mindenki egy általa választott macsóval érkezik az óvodába és a tornateremben közösen énekelünk és tancolunk, felelevenítjük ismereteiket és még versenyt is rendezünk a macsik között. Bizony nem ritka, hogy a szülők a régen őrzött, gyermekkori macsijaikat adják ilyenkor gyermeküknek bemutatásra. Ezt követi a farsangi mulatság, az idei évben az egyik szülő újrahasznosított anyagokból készített jelmezt gyermeke számára, mely a márciusi Szakmai Hét kiállításán is részt vett és díjat nyert.

A kislebáb elkészítésében a gyerekek is segédkeztek, maradék anyagokból, ágakból készítettük el a bábót, melyet közösen, az óvoda foci pályáján égettünk el, így üzzük el minden évben a telet.

8.ábra

9.ábra

10.ábra

11.ábra

A tavaszi hónapok folyamán végezzük el a kerti munkákat, idei évben már a magaságyások beültetésével bővítettük ki ezt, fát ültettünk, rendbe tettük a virágoskertet, a szülők nagy segítségünkre voltak ezen projektek megvalósításában. Folyamatosan kapjuk tőlük a visszajelzéseket, hogy szívesen segítenek, tetszenek nekik az elképzeléseink, örülnek, hogy gyermekeik szép környezetben töltik napjaikat, és megtapasztalhatják az ültetés, növénytermesztés, gondozás folyamatát. A Víz Világnapja, a Madarak és Fák Napja, a Föld Napja során még nagyobb hangsúlyt fektetünk a környezeti nevelés hatékony és tudatos megtervezésére, kivitelezésére. Fontos, hogy a gyerekek a tapasztalatok során ismerkedjenek meg a számukra még nem, vagy kevésbé ismert dolgokkal, fogalmakkal, gyakorolhassák a tevékenységeket, így rögzül bennük az a tudás és élmény, ami a későbbi életükben már tudatossá és jó szokássá válik. Az óvodában szerzett élmények, tapasztalatok a hagyományok által, évről évre rögzülnek bennük, és minél több tapasztalatot szereznek, annál világosabbá válik számukra a környezettudatosság fontossága. A szülőkkel közös programok összekovácsoló erejűek, még tartalmasabbá teszik az egyes programokat, és a szülőkhöz is megerősítik a kapcsolatot az óvodával és pedagógusokkal. Fontos a jó kapcsolat kialakítása és folyamatos ápolása a gyermek fejlődése, fejlesztése érdekében. De nemcsak a szülőkkel, hanem a faluközösséggel, a helyi általános iskolával, a nyugdíjasklubbal is rendszeresen szervezünk közös programokat, melyek lehetőséget biztosítanak a gyerekeknek a különböző generációkkal való közös tevékenységre, interakciókra, ünneplésre, a hagyományok ápolására, a szociális kompetenciák elsajátítására, gyakorlására.

12.ábra

13.ábra

14.ábra

5. Kutatás folyamata és eredménye

A hipotézis felállításakor olyan kérdőívet állítottam össze, mely megmutatja, hogy az óvodánkban folytatott környezettudatos nevelés milyen hatással van a családokra, megfelel-e a szülők igényeinek, milyen mértékben vesznek részt az egyes projektekből.

5.1 Szülői kérdőív elemzése

A kérdőívet 67 szülő számára küldtem el, 40-en töltötték ki a megadott határidőre.

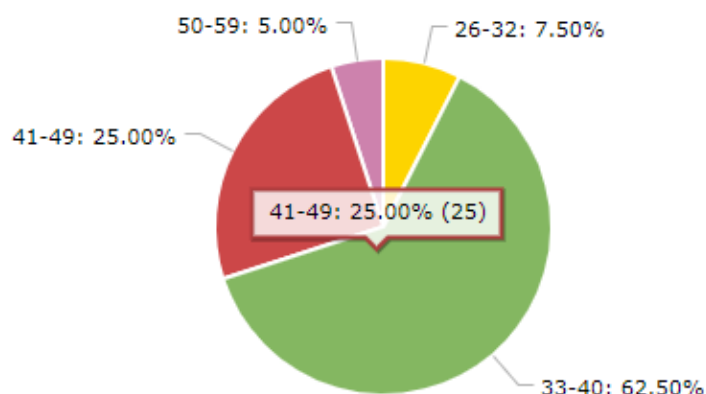
Az első kérdéscsoport általános adatokkal kapcsolatban mutatott meg értékeket, életkor, iskolai végzettség, lakóhely, illetve gyerekek száma tekintetében. A válaszadók nagy többsége, 80 % nő volt, tehát az óvoda gyermek anyukája. Iskolai végzettségük vegyesen megoszló, egy kis részük csak 8 osztályt végzett, míg a nagy többség érettségizett, illetve főiskolai, vagy egyetemi diplomával rendelkezik.. Lakóhelyük szerint fele- fele arányban az óvoda környezetében illetve azon kívül, a környező településeken élnek. A családok felében 2 gyermek, 33%-nál 3 vagy több, 15%-nál 1 gyermek van. A szülők, azaz a válaszadók életkorát tekintve látható, hogy a többség középkorú, 33 és 49 év közötti.

„Több hazai és nemzetközi kutatás is rámutat az iskolai végzettség és a környezettudatosság közötti összefüggésekre. A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Környezettudományi Intézete a felnőtt magyar népesség és a középiskolai korosztályok (13-18 évesek) környezeti problémákról alkotott véleményét és igényeit vizsgálva (Valkó, 2003)) megállapította, hogy a környezeti problémák iránti érdeklődés a középiskolások és felsőoktatásban részt vevők körében nőtt, a fiatalabb generációk pedig egyre környezettudatosabbak. A Hulladék Munkaszövetség vizsgálata szintén megerősítette, hogy a magasabb iskolai végzettségűek körében szignifikánsan nagyobb a környezeti tudatosság. „¹⁵

---

¹⁵ Kovács, A. D. (2008.). *A környezettudatosság fogalma és vizsgálatának hazai gyakorlata. In Orosz, Z. & Fazekas, I. (szerk.), Települési környezet: a 2007. november 8-10-én a Debreceni Egyetem Tájvédelmi és Környezetföldrajzi Tanszéke szervezésében megrendezett Települési Környezet Konferencia előadásai (pp. 64-69). Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó.*

15.ábra. Életkor

A második kérdéscsoport az otthoni környezettudatos szokásokat hivatott felmérni. A feltett kérdésre több választ is meg lehetett jelölni, a szelektív hulladékgyűjtés kiemelkedő a kérdezettek körében. A szülők fele a településen él, családi házban, kertet művel, komposztál.

16. Ábra. Milyen módon járul hozzá a környezetvédelemhez és a saját ökológiai lábnyomának csökkentéséhez?

Válaszlehetőségek	Választási arány	
SZELEKTÍVEN GYŰJTÖM A SZEMETET (PAPÍR, MŰANYAG, FÉM, ÜVEG)	92.68%	38
IGÉNYBE VESZEM A ZÖLDHULLADÉK ELSZÁLLÍTÁSÁT	65.85%	27
ÖSSZEGYŰJTÖM ÉS LEADOM A HASZNÁLT SÜTŐZSIRADÉKOT	51.22%	21
ELJUTTATOM A HASZNÁLT FÉNYCSÖVEKET, IZZÓKAT, ELEMÉKET AZ ERRE KIJELELT TÁROLÓKBA	58.54%	24
KOMPOSZTÁLOK	60.98%	25
KIHASZNÁLOM A HÁZHOZ MENŐ LOMTALANÍTÁST	78.05%	32
KÖRNYEZETBARÁT VEGYSZEREKET HASZNÁLOK (PÉLDÁUL MOSOGATÓSZER, ÖBLÍTŐ, STB.)	31.71%	13
ODAFIGYELEK A VÍZFELHASZNÁLÁSOMRA, TAKARÉKOSAN BÁNOK A VÍZZEL.	58.54%	24
Válaszolt: 41 fő		

A harmadik kérdéscsoport az óvodában zajló környezettudatos nevelésre összpontosul.

Választ kerestem az alábbi kérdésekre:

- Véleménye szerint milyen szerepe van az oktatásnak a környezetünk állapotának megóvásában?
- Hol, milyen módon értesül az óvoda által szervezett környezetvédelmi projektekről?
- Szívesen részt vesz ezekben a projektekben (papírgyűjtés, újrahasznosítási kiállítás, stb)
- Fontosnak tartja e az óvoda által kínált lehetőségeket, melyekben a gyermekével közösen vehet részt?
- Fontos szempont volt e Önnek az óvoda választásakor, hogy rendezett e az óvoda udvara, művelnek e saját kiskertet, és hogy a gyermekek rendszeresen vesznek részt környezetvédelmi és újrahasznosítási projektekben?
- Ön szerint kiemelkedő ebben az óvodában az óvónők munkája a környezetvédelmi nevelést illetően?
- Mi az Ön véleménye? A Kaposfüredi Tagóvodában a fenntarthatósági intézkedések (intézmény napelemmel történő felszerelése, udvari játékok fejlesztése, környezetinevelési programokon való részvétel, hulladék-újrahasznosítási projektnap, papírgyűjtési akciók, kiskert gondozása elegendőek?

A válaszokból kiderül, hogy a szülők nagy többsége tisztában van az óvoda, illetve az óvodapedagógusok gyerekekre való pozitív hatásával, a környezettudatos nevelés fontosságát fontosnak tartja és szívesen vesz részt az ezzel kapcsolatos projektekben. A nyílt napok során tapasztaltam, hogy azok a szülők, akik ebbe az óvodába szeretnék hozni gyermeküket, nagy örömmel néztek körbe a hatalmas udvaron, szemügyre vették a kiskertet, érdeklődtek a közös programok iránt. Fontos számukra, hogy a gyermekük olyan környezetben töltsen az idejét, ahol lehetősége van sok időt tölteni a friss levegőn, gyakorolni és elsajátítani a kerti munkákat, és más környezettudatos tevékenységeket végezhet a napi tevékenységek során.

A legutolsó kérdésben javaslatokat kértem a szülőktől, osszák meg saját elképzeléseiket, javaslataikat, hogyan tehetnék tartalmasabbá a környezettudatos nevelést az óvodában, milyen projekten venne részt szívesen. Csupán 4 szülő írt szöveges választ, az óvoda udvarának még virágosabbá tételét, a Kaposvári Hulladékudvar meglátogatását javasolták, egy szülő javasolta az uzsonna újrahasznosítható zsákba csomagolását, valamint az óvoda által adott ajándékok és csomagolásuk is lehetne környezetbarát anyagból.

5.2 Eddig elért eredményeink és fejlesztési céljaink

Célunk a folyamatos fejlődés, innováció, a minél környezettudatosabb működés, hogy lépést tartsunk a folyamatosan változó igényekkel és elvárásokkal, és a szülőkkel együtt még több, tartalmas élménnyel gazdagodhassanak a gyerekek, melyek segítik a projekteken való aktív részvételével a szülők és gyermekeik szemléletváltását.

Az óvoda udvara az idei évben is rengeteg átalakuláson ment keresztül, egy régóta dédelgetett álmunk vált valóra a szülők segítségével, akik az alapítvány támogatásával járultak hozzá, hogy beszerezhessük minden csoport számára a magaságysokat. Az óvoda előtti, valamint a kopjafánál, illetve az udvari részen található virágágyásokat is felújítottuk, új virágokat ültettünk. A szülők felajánlásával készültek el a magaságysok, beszerzésre kerültek a virágok és a virágföld. A korábbi évekhez hasonlóan a Föld napján „1 gyerek, 1 palánta” programunkon a gyerekek az általuk hozott virágokat ültetik el balkonládákba, melyek egész nyáron az óvodánkat díszítik. A dajkák újrahasznosítva a szülők által hozott régi raklapokat, eperpalántákat és élő virágokat ültettek az óvoda csoportjainak bejáratához.

Tavalyi évben az udvaron található fákat felmérték, a beteg fákat eltávolították, helyükre új fákat ültettünk az önkormányzat jóvoltából, és pályázatot nyújtottunk be újabb fák beszerzésére. Szeretnénk hagyományt teremteni, hogy a nálunk dolgozó és nyugdíjba vonuló pedagógusoknak fát ültetünk, ezzel állítva emléket nekik és az óvodáért végzett munkájukért.

Az óvoda alapítványa, az „Aprólépések” Alapítvány azért jött létre, hogy a gyerekek egészségének megóvása és megőrzése érdekében folyamatosan fejleszteni tudjuk eszköztárunkat, valamint az udvari játékokat, kertet. A szülők támogatására mindig számíthatunk, az őszi alapítványi bál, és a farsangi multság bevétele minden évben lehetőséget ad számunkra, hogy a terveinket megvalósíthassuk.

Hagyományaink közé tartozik az Európai Hulladékcsökkentési Hét részeként megrendezésre kerülő kiállítás, melyre a szülők gyermekeikkel közösen készített alkotásaikat mutatjuk be. Az elkészített művek nagy kreativitásra utalnak, minden évben várják a következő alkalmat, újabb és újabb ötletes megoldások születnek újrahasznosított alapanyagokból.

A gyerekhét utolsó napján a szülőkkel közös délután olyan hagyomány, amit a 2020-as Covid járvány még inkább szükségessé tett. Ezen a délutánon az egész óvoda, minden gyermek szülőjével, nagyszülőjével, testvérével közösen vehet részt a játékokon.

Udvarunk, a folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően számtalan lehetőséget biztosít a különböző rendezvények sikeres és élményekkel teli lebonyolítására.

Tagintézmény igazgatónk, Endrédi Éva, a „Kis Természetbarátok” Tehetségműhely vezetőjeként jó példával jár előttünk, ösztönzi a nevelőtestületet a még környezettudatosabb szemlélet alakításában. Óvodánk kiválóan akkreditált tehetségpont. 4 tehetségműhelyet működtetünk, közöttük a Kis Természetbarátok Tehetségműhely immáron ötödik éve segíti a téma iránt érdeklődő gyerekeket, hogy mélyebben elmerülhessenek az évszakok kínálta tevékenységekben, élményekben, kiaknázhassák a természet és az óvoda által kínált lehetőségeket, mint például a veteményeskert gondozása, a rovarhotel megfigyelése, kísérletezés a különböző természetes anyagokkal. A tehetségműhely mikroszoportos formában, körülbelül 15 fővel működik a tanév során, biztosítja a témához kapcsolódó jelenségekkel való folyamatos ismerkedést, ismeret- és tapasztalatszerzést, valamint ezek hatását a természet, a társadalom és az ember viszonylatában. Cél az érdeklődő, iskolakész, a világ dolgaira nyitott, kíváncsi gyermeki személyiség kibontakoztatása, a tehetségcsírák felfedezése, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak kialakításával a környezettudatos magatartás megalapozása,- kirándulások, túrák, múzeumlátogatások, - pedagógiai és természettudományos módszerek alkalmazásával, szülők bevonásával. Olyan ökológiai komplex szemléletmód megalapozása, mely rávilágít arra, hogy a természetben mindenre szükség van, mindennek helye és ideje van. Kiemelt terület a szociális kompetencia fejlesztése, a gyermekekben az egymás közötti kapcsolat erősítése, az együttérzés, a beleélő, beleérző képesség, az együttműködési képesség fokozása. Feladat az egész személyiséget fejlesztő tevékenységek tervezése, tehetségfejlesztő szempontok alapján. Többértékes tapasztalatszerzés a világ dolgairól. Tehetséggondozó tevékenységünk ebben a tehetségműhelyben a szociális, életviteli és környezeti kompetenciák kialakítására, fejlesztésére irányul. Tavalyi évben kiállítását szerveztünk, melyet a következő években is tervezünk.

Óvodánk erdővel és tóval körülvett természeti tájon fekszik, ezért felmerült bennünk a gondolat, hogyan tudnánk az erdő világát megfogható közelségbe hozni a gyerekek számára, amit érzékszerveivel, tapasztalás útján ismerhetnek meg. A SEFAG-gal hosszú évek óta szoros kapcsolatban állunk, így sok lehetőségünk nyílt a különböző programok megszervezésére, lebonyolítására. Vadászt hívtunk az óvodába, aki beszélt a gyerekeknek az erdei növényekről, állatokról, az erdő megővésének fontosságáról. Játékokeszközöket is hozott az óvodába, melyek által a gyerekek valóban játékos módon ismerkedhettek a sokszínű erdei élővilággal. (12.sz. melléklet)

A Desedai Arborétum madármegfigyelő pontján számos kiránduláson, valamint madárbemutatón vettünk részt, a kalanderdő játszótere minden kisgyerek tetszését elnyerte. A Fekete István Látogatóközpont a gyerekek számára nyújt kiváló ismeretszerzési, szórakozási lehetőséget az interaktív játékok által, mint például a tapintható szörmék, lábnyomok, a „meglepetés-asztal”, a memória, társas és kártya játékok, a tanösvények, állatmegfigyelők. Múzeumpedagógiai előadáson is részt vettünk a nagycsoportosokkal, akik meglévő ismereteiket tovább bővíthették a foglalkozás során. Az Erdők Háza Látogatóközpontban az erdő élővilágáról, az erdőben zajló munkálatokról, az erdész és vadászshivatásról – interaktív játékok és információs táblák, valamint izgalmas és foglalkozások, előadások, digitális tananyagok segítségével – új ismereteket szerezhettek óvodásaink. A műemlék jellegű, régi erdészeti épület olyan bemutatóhely, ahol az óvodáskorú gyermekek az „erdő rejtekei” között barangolhatnak.

A Klímakuckó interaktív környezetvédelmi oktatóteremben óvodásainknak környezeti nevelési foglalkozásokat tartottak. „A Klímakuckó fő célja, hogy segítse a lakosságot a fenntarthatóság, a környezetvédelem és a tudatos környezetbarát viselkedés témakörében minél szélesebb tájékozottság elérésére. Az óvodások foglalkozásai a környezetvédelemmel kapcsolatos érzékenyítés terén valósulnak meg, játékkal, mesével, mozgással és alkotással, a Klímakuckó oktatóterem interaktív eszközeinek felfedezésével. A foglalkozást a középsős és nagycsoportos korosztályra szabva alakították ki, ami olyan témákat érint, mint a hulladék megelőzése, -kezelése és ezzel kapcsolatos játékos feladatok és alkotás; a papír megismerése játékok során, papírmerítés; vetítés a vízről, mozgásos játékok és alkotás; ismerkedés gyógynövényekkel, gabonákkal, alkotás; állatos játékok és alkotás; a Föld, ahol élünk, játékos foglalkozás a Föld körül, alkotással.”¹⁶

Pályázatot nyújtottunk be az EON által meghirdetett „Föld Bajnokai” díjra, melyben „olyan új vagy futó fenntarthatósági projekteket keresnek, amelyek rendszeres közösségi tevékenységekből állnak, a fentiek közül egy vagy akár több témát is érintenek, osztálytermi és/vagy kültéri megvalósításra is kiterjednek, építenek a diákok ötleteire és önálló munkavégzésére, és képesek arra, hogy bevonják a szülőket, tanárokat, esetleg a helyi közösséget is. Olyanokat, amelyet a közösség régóta tervez, esetleg folytatni vagy kiterjeszteni kíván, ehhez azonban támogatásra van szüksége.”¹⁷

---

¹⁶ <https://otthon.kaposvar.hu/hu/lakossagi-informaciok/kornyezetvedelem/klimakucko/>

¹⁷ <https://www.eon.hu/hu/rolunk/fenntarthatosag/felelosseggel-a-tarsadalomert/a-fold-bajnokai.html>

6. Összegzés

A kutatás során kiderült, hogy a szülők többsége kevésbé végzi a környezettudatossági cselekvéseket, azonban az óvodapedagógusok jól megtervezett, tudatosan felépített munkája pozitív hatással van rájuk. A mai szülők tudatosak a környezetvédelemmel kapcsolatban, de a jövőben való gondolkodás, a gyerekek környezeti nevelésének fontossága kapcsán a környezettudatosság egyelőre még háttérbe szorul. Összefoglalva elmondható, hogy a szakdolgozat témája nagyon fontos és időszerű, így érdemes, és kell erről beszélni. A szülőkben fontos azt megerősíteni, hogy már kis korban el kell kezdeni a környezetkímélő magatartást és ezt példamutatással tudjuk legkönnyebben elérni. Az óvodai környezettudatos nevelés egyre jobban segít abban, hogy elmélyedjen a családoknál is az újrahasznosítás és a környezetvédő hozzáállás. Ehhez az kell, hogy mi óvodapedagógusok is folyamatosan nyitottak legyünk az innovációkra, a megújulásra, lépést tartsunk a minket körülvevő világ változásaival, észrevegyük és kiaknázzuk a lehetőségeket a fejlődésre. Nemcsak a szülőkre, gyerekre, hanem egymásra, pedagógusokra is hatással vagyunk, megosztjuk egymással tapasztalatainkat, élményeinket, beszámolunk egymásnak az egyes kurzusokról, továbbképzésekről, szakmai konferenciákról, sarkalljuk egymást a fejlődésre, a megújulásra, és közös erővel, egyetértésben vágunk bele az újabb és újabb projektek megvalósításába, a pályázatok kiaknázásába, óvodánk lehető leginkább környezettudatos megreformálásába. A régebbi dolgozók átadják a tudást, megismertetik a hagyományokat a fiatalabbakkal, a fiatalok pedig friss lendületet, új ötleteket osztanak meg a régebb óta pályán dolgozó kollégákkal. Ez a közösségi erő az, ami előre visz minket az úton, hogy lépést tartsunk a változó világ kihívásaival.

Számos tanulmányból ismert, hogy a környezethez való felelős viszonyulás alapjait kisgyermekkorban lehet leghatékonyabban lerakni. A megvalósítás terén van mit javítanunk, fejlődünk, de a lehetőségeket nyitott szemmel keressük és legjobb tudásunk szerint kihasználni igyekszünk. Fontos azonban figyelembe venni, hogy a gyerekeknél ezek az alapok csak akkor fognak a felnőttkori értékrend alkotó-alakító erőiként megjelenni, ha a fenntarthatóságra való nevelés és a fenntarthatóságot szolgáló tudás átadása a családokban is hangsúlyosan megjelenik, mindennapi gyakorlattá válik, valamint későbbi tanulmányaik során az iskolák is hasonló szemlélettel nevelik őket és terelik a környezettudatos életmód felé. A fenntarthatóságra nevelés során a természettel való kapcsolat erősítésére irányuló

tevékenységek (pl. kert művelése, természeti élmények, kirándulások) nemcsak a környezet védelmével kapcsolatos attitűdöket javítja, hanem a gyerekek közösségi és szociális kompetenciáit, egészségtudatosságát, életminőségét és mentális jólétét is, hiszen az őt körülvevő, szeretetteljes, támogató közegben még inkább befogadóbbá válik.

A kezeink között cseperednek fel újabb és újabb generációk, s az ő szemléletmódjuk, tudatosságuk megalapozásáról nekünk kötelességünk gondoskodni. Érdemes a szüleik látószögét is tágítani, új meglátásokat megmutatni nekik, lehetőséget biztosítani az új szemléletek befogadására, megismerésére. Pedagógusként vagy hétköznapi példaként a gyerekeket a természet szeretetére, a pazarlás elutasítására és a tudatos fogyasztásra neveljük minden nap. A világ és a tudomány folyamatos előre haladásával az egymást követő generációk között mindig is lesznek eltérések és nézetkülönbségek, de a nyitott szemlélettel, amivel most reformáljuk tudatosabbá őket, talán hosszabb ideig tartható életben a Föld, hiszen a fenntarthatóság és a fejlődés kéz a kézben jár. A környezetünkben történő változások minket és gyermekeinket egyaránt érintik: felelősségünk tenni egy élhetőbb, fenntarthatóbb jövőért, közösen, összefogással.

„Milyen embert is akarunk formálni?

A válasz egyszerű: egészséges testű, akaraterős, jó ítéletű, értelmes, tetterre kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren, akik megértik a dolgok összefüggését, akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek, amely csak a közösségen, méltányosságon és jóakaraton épülhet.”

18

---

¹⁸ (Szent-Györgyi Albert)

Irodalomjegyzék

1. Kaposvári Nemzetőr Sori Központi Óvoda nevelőtestülete (Jóváhagyta: Hegedüs M. K. 2020. december 30.): *Kaposvári Nemzetőr Sori Központi Óvoda Pedagógiai Programja*
2. Hegedüs M. Katalin (2013): *Kaposvári Nemzetőr Sori Központi Óvoda Egészségterv testi-lelki egészségünk érdekében teszünk ma a holnapért, a jövőnkért.* Új Széchenyi Terv TÁMOP-6.1.2/11/1 Pályázatához
3. Endrédi Éva (2022): *A Kaposvári Nemzetőr Sori Központi Óvoda Kaposfüredi Tagóvodája Zöld Óvoda programja*, Kaposvár
4. Tóth Andi (2018): *Dobd ki a szemetest*, Lelkesedés - Tanulás – Szabadság Kiadó
5. Tom Szaky (2014): Fordította: Hargittai Krisztina: *Hulladék-tudatosan*, Unio Mystica Kiadó
6. Patakiné B.L., Balla Sz. (2016-2023): *Pumukli csoport napló*, Kaposvári Nemzetőr Sori Óvoda Kaposfüredi Tagóvodája
7. Láng István (2002): *Környezet- és Természetvédelmi Lexikon*, Akadémiai Kiadó
8. Országos Pedagógiai Tanácskozás (1987): *Állásfoglalás a környezeti nevelés fejlesztésének a közoktatást érintő feladatairól.* „Környezetvédelem a közoktatásban” Kazincbarcika, Kiadja az Országos Természet és Környezetvédelmi Hivatal Bp.
9. Victor András (1993/24): *A környezeti nevelés rendszere*. Iskolakultúra

Internetes források:

10. Állatbarát Pedagógusok Facebook oldala Letöltés dátuma: 2024.03.17.
<https://www.facebook.com/groups/allatbaratpedagogusok/>
11. Zöldkövet honlapja Letöltés dátuma: 2024.03.12. <https://zoldkovet.hu/igy-nevelj-kornyezettudatos-gyereket/>
12. Bihariné dr. K. I., Léglér J., Kanczler Gy. dr.- Bihariné dr. K. I. (szerk): *Az óvodai környezeti nevelés módszertana*, ELTE Tanító- és Óvóképző Kar, Letöltés dátuma: 2024.03.12.
13. Szelektálok honlapja Letöltés dátuma: 2024.02.18.
<https://szelektalok.hu/a-legjobb-otletek-gyujtemeny%E2%82%AC%80/>
14. Szelektálok honlapja Letöltés dátuma: 2024.02.18.
<https://szelektalok.hu/hulladekcsokkentesihez/>

Mellékletek

1. sz. melléklet Büszkeségeink

2. sz. melléklet

3.sz. melléklet

4.sz. melléklet

5.sz. melléklet

6.sz. melléklet

7.sz. melléklet

8.sz. melléklet

9.sz melléklet

10.sz. melléklet

11.sz. melléklet Külső világ tevékeny megismerése éves terv (Pumukli csoport napló részlet)

1. Újra együtt

-nagycsoportosok lettünk, iskolára készülünk

-új gyermek befogadása, megismerése (neve, jele)

-óvodai élet, óvodai környezet, gyerekekkel foglalkozó felnőttek és azok munkájának megismerése. Az óvodai szokások felidézése, újak megtanulása, gyakorlása.

-mennyit változtunk nyáron?

-költöző madaraink

2. Az ős kincsei

-Szőlő, körte, alma

- Dió és barátai

- Őszi falevelek, őszi színei

- Gomba

- Avar lakó és a őszi fák

- Ősz jellemzőinek megfigyelése (borús idő, sok eső, köd, szél hatása-fák hajladozása, levélhullás, kopasz fák, bokrok.) Őszi kerti munkák megismerése, végzése.

3. Őszutó

- Kukorica és a tök

- Márton nap – házi szárnyasok

- Az elbújó állatok (csiga, sün, bogarak)

- Egészség és betegség

- Adventi napok, hetek

- Mikulás

Jeles napok:

Szeptember 30. Magyar népmese napja

Október 1. Zenei világnap

Október első vasárnapja Gyaloglás világnapja

Október 4. Állatok világnapja

Október 15. Kézművészet világnapja

November 11. Márton nap

4. Éj mélyből fölzendő

-család (nevük, lakhelyük, foglalkozások és mesterségek, hozzátartozók)

-Luca napi szokások

-betlehemezés

-téli munkák az erdőben: vadetetés és favágás

-Karácsonyi ünnepkör, karácsonyi ízek, sütés-főzés karácsonyra

1. Télűző népszokások

- Maci nap (jegesmedve és társai)
- Farsang
- télűző népszokások, hagyományok az időjárásban, növények télen
- mesterségek, foglalkozások
- egészségét, „iszol egy csésze teát?”

Jeles napok:

Adventi időszak
December 6. Téli nap
December 13. Luca nap
December 24-26 Karácsony
Január 1. Újév
Január 6. Vízkereszt
Február 1. Maci nap
Február 2. Gyertyaszentelő
Február Farsang

2. Ébredő természet

- korai tavaszi virágok
- víz világnapja
- egészségét: „víz, víz, tiszta víz”
- közlekedés a vízen
- Március 15. Nemzeti Ünnepe
- kerti munkák
- háziállatok – négy lábúak

3. Bolondos Április

- hazatérő madaraink
- Húsvéti készülődés, népszokások, hagyományok
- tavasz erdőn- mezőn
- időjárás jellemzői
- közlekedés a szárazföldön
- Föld napja

4. Tavaszi van, mily gyönyörű tavaszi van

- Anyák napja
- madarak és fák napja
- tavaszi zöltségek, gyümölcsök és virágok
- színpompás virágok
- kertek, mezők, rétek állatvilága
- egészségét: „méz, méz, méz, termelt méz”
- Pünkösd
- gyerekeit az óvodában

Jeles napok:

Március 12. Gergely nap

Március 15. Nemzeti ünnep

Március 22. Víz világnapja

Április 1. Bolondok napja

Húsvéti jeles napok

Április 22. Föld napja

Anyák napja

Május 10. Madarak és fák napja

Közlekedési Világnap

Május végén gyereknap

Környezetvédelmi Világnap

10. Eljött a nyár

-kerti nyári virágok

-nyári időjárás megfigyelése

-nyári gyümölcsök

-nyári öltözködés

-nyári élet az óvoda udvarán

-Mit csinálunk nyáron?

-gyalogos közlekedés szabályai és annak gyakorlása

-kirándulások a mezőre

-egészségét

-élet a vízben és a vízparton

Jeles napok:

Június 8. Medárd

Pünkösöd

Június 21. csillagászati nyár kezdete

A korcsoportokat figyelembe véve a feladatokat és tevékenységeket a tematikus tervben jelöljük meg.

A differenciálás formáit külön feltüntetjük a tervezetekben.

„Kis Természetbarátok” Tehetségműhely

2023/2024. évi

éves munkaterve

Készítette: Endrédi Éva

Az óvodánkban már évek óta működik a „Kis Természetbarátok” tehetségműhely. Az elmúlt évben nagyon aktívak voltak a tehetségműhelybe járó gyermekek, akik valamennyien iskolába mentek. Így az új nevelési évben új tagokkal fog működni tehetséggondozó műhelyünk.

Az óvodánk elnyerte a Kiváló Akkreditált Tehetségi pont címet.

Az idei évben most történik a jelentkezés a tehetségműhelybe. Nagyon szeretném, ha minél többen jelentkeznének, hogy megismerkedjenek a természettel és az állatvilággal. A foglalkozások helye változó, lehetőség szerint több alkalommal az udvaron szerveződik, illetve az egyéni foglalkoztató szobánkban. A foglalkozásokat heti egy alkalommal, hétfői napokon fogom tartani.

Ettől a nevelési évtől kolléganőmmel, *Horváthné Petrus Krisztina óvodapedagógussal* szorosan együttműködve végezzük az éves munkaterv alapján a tehetséggondozás éves feladatait.

A gyerekek nagyon szívesen vesznek részt a foglalkozásokon, szeretik a helyszíni foglalkozásokat, a bogarak, növények és kis állatok megfigyelését, a kísérletezéseket.

A tehetségműhelyben részt vevő gyermekekkel célok:

Nevelési célok:

- Figyelem és koncentráció fejlesztése.
- Együttműködő képesség alakítása.
- Türelem, alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- Udvarias magatartás kialakítása.
- Szabálytudat alakítása.

Didaktikai célok:

- Ismeretek gazdagítása, bővítése.
- Ok – okozati összefüggések felismerése.
- Logikus gondolkodás fejlesztése.
- Figyelem, emlékezet, képzelet fejlesztése.
- A környezettudatos magatartás megalapozása.
- A közvetlen és a tágabb környezet megismerése.
- A növény-és állatvilág megszerettetése.
- Az újrahasznosítás alapjainak elsajátítása.
- A hulladékkezelés fontosságának kiemelése.
- Sorrendiség kialakítása.

Képességfejlesztés területek:

- Térbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Tájékozódás a síkban.
- Finommozgás fejlesztése.
- Szem-kéz koordináció fejlesztése.

A tehetségműhely feladata:

- a kitűzött nevelési- és fejlesztési célok megvalósítása a 30 órás tevékenységek által,
- az óvodai kert gondozása,
- fűszerkert megújítása és ápolása,
- kapcsolódó ismeretek átadása.

A környezeti témájú pályázatok folyamatos figyelése és a pályázati kiírások megvalósítása.

Tárgyi feltételek: A kerti eszközök gyarapítása és karbantartása.

Természet könyvek gyűjtése.

A kísérletezéshez eszközök gyűjtése.

A tehetségműhely éves témakerete:

- Ismerkedés Magyarország állat és növényvilágával.
- Ismerkedés az óvoda udvarának élővilágával.
- Madáretetés projekt.
- Az élet alapvető feltételei.
- Környezettudatosságra nevelés.
- Környezettudatos gondolkodás alakítása.
- Növény és állatvédelem.
- Kertépítés és kiskert gondozása, fűszerkert ápolása.
- Felelős állattartás-projekt.
- Védett állatok.
- Gyermeki kísérletek.
- Energia projekt: tudatos energiafelhasználás, újra hasznosítható energiák.
- Újrahasznosítás: szelektív hulladékgyűjtés, tárgyak újrahasznosítása, komposztálás.
- A víz körforgása.
- Víztakarékoság: a víz szerepe az életben.

A foglalkozások végén hatásvizsgálatot végzek a gyerekek között. Mindenki jelölheti, hogy érezte magát a foglalkozás során:

Mindenki a jelét a megfelelő smileyhoz teheti.

Kaposvár, 2023. 09. 12.

Endrédi Éva
Tehetségműhely-vezető

„KIS TERMÉSZETBARÁTOK” TEHETSÉGMŰHELY 30 ÓRÁS FOGLALKOZÁS TERVEZETE A 2023/2024-ES NEVELÉSI ÉVRE

Készítette: **Endrédi Éva**
tehetségműhely vezető

Tervezett témakörök:

- Ismerkedés Magyarország növény -és állatvilágával.
- Ismerkedés az Óvoda udvarának élővilágával.
- Ismerkedés a közvetlen környezetünk kínálta természeti lehetőségekkel.
- Az élet alapvető feltételei.
- Környezettudatosságra nevelés.
- Környezettudatos gondolkodás.
- Növény és állatvédelem – Bio kert.
- Madáretetés projekt.
- Védett állatok.
- Felelős állattartás projekt.
- Energia projekt: tudatos energiafelhasználás, energiák, újrahasznosítható energiák.
- Újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, tárgyak újrahasznosítása, komposztálás.
- Víztakarékoság, a víz szerepe az életben.

A „Kis természetbarátok” tehetségműhely tagjai:

- Ferenczi Csenge Viola
- Győrfi Szofi
- Házas Letícia
- Máté Levente
- Nyéki Botond Attila
- Paizs András Patrik
- Szijártó Noémi
- Tamás Botond
- Zsigrai Bence Tamás
- Gárdos Dávid Milán
- Hegedüs Máté
- Mészáros Lelle Zsófia
- Tajti Júlia Iza

Összesen: 13 fő

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
1. FOGLALKOZÁS: Október 1. hét	ISMERKEDÉS Október 2. a zene világnapja Október 4. az Állatok világnapja A kis természetbarátok szabályainak megbeszélése. Ismerkedés Magyarország állatvilágával. Házi- és vadon élő állatok. Ismerkedés az Óvoda udvarának élővilágával.	Bemutatkozás, ismerkedés. Kapcsolódás Állatvédelmi témahéthez (drónfelvétel).	Beszélgetés, Könyv nézegetése, laptop alkalmazása. Kedvenc állatom – ceruzarajz. Kutakodás, megfigyelés az óvoda udvarán.	Szociális képességek fejlesztése, ismeretek bővítése.	Ismeretterjesztő könyv Laptop Rajzlap, színes ceruza, zsírkréta, filc. Csörgő – Füzesi: Csodaország – Zöld könyv
2. FOGLAKOZÁS: Október 2. hét	Az ősz szépségei: - őszi időjárás - a természet változásai - öltözködés ősszel - az ősz színei Bogarászás, gyűjtögetés a természet kincseiből. Ismerkedés az Óvoda udvarának élővilágával.	Érdeklődés felkeltése.	Közös séta az óvoda udvarán. Megfigyelések. Gesztbenyészés a templomkertben.	Szociális képességek fejlesztése, ismeretek bővítése.	Kis kosarak a gyűjtögetéshez.

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
3. FOGLALKOZÁS: Október 3. hét	Október 15. a Kézmosás Világnapja; Óvodakertünk gondozása. Ismerkedés az Óvoda udvarának élővilágával.	Érdeklődés felkeltése.	Udvari foglalkozás. Beszélgetés, ismeretek átadása. Koktélpáradicsom leszedése, konyhakerti növények felszedése, gazolás, tereprendezés. Kézápolás.	Szociális képességek fejlesztése, ismeretek bővítése.	Kézmosó mondóka. Kerti szerszámok, tálak, vödörök.
4.FOGLAKOZÁS: Október 4. hét	Az őszi erdő – termések, levelek - Az erdő fái - örökzöldek - Az erdő vadvilága - Az erdő madarai	Zh: Erdő, erdő, erdő... óvónői ének	Meglévő ismeretek felelevenítése. Beszélgetés. Magyarázat. Gyűjtögetés.	Ismeretek bővítése.	A természet „kincsei” Csörgő – Füzesi: Csodaország – Zöld könyv 24-25. o.

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
1. FOGLALKOZÁS: November 1. hét	Az őszi erdő – termések, levelek - Az erdő virágai - Az erdő védelme (Szemetelni tilos! Tűzrakó helyek...) Őszi erdő készítése.	Érdeklődés felkeltése.	Meglévő ismeretek felelevenítése. Beszélgetés. Magyarázat. Gyűjtögetés. Környezettudatosságra nevelés. Őszi erdő készítése falevelekből.	Szociális képességek fejlesztése, ismeretek bővítése. Érzékenyítés.	A természet „kincsei” Csörgő – Füzesi: Csodaország – Zöld könyv 26. o. Rajzlap, préselt falevelek, ragasztó.
2. FOGLAKOZÁS: November 2. hét	Kihalt állatok – a dinoszauruszok.	Érdeklődés felkeltése. Könyvek gyűjtése otthonról.	Beszélgetés, magyarázat, könyvek nézegetése. Keresés laptopon.	Meglévő ismeretek bővítése.	Ismeretterjesztő könyvek a dínókról. Laptop. Füzesi: Csodaország – Zöld könyv 52- 55. o. Társas játék 54- 55. o.

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
1. FOGLALKOZÁS: November 3. hét	Kihalt állatok – a dinoszauruszok.	Érdeklődés felkeltése. Könyvek otthonról.	Beszélgetés, magyarázat, könyvek nézegetése. Keresés laptopon.	Meglévő ismeretek bővítése.	Ismeretterjesztő könyvek a dínókról. Laptop. Füzesi: Csodaország – Zöld könyv 52- 55. o. Társas játék 54- 55. o.
2. FOGLAKOZÁS: November 4. hét	Ünnepi ráhangolódás – Advent. Madáretető kihelyezése. Újrahasznosítás.	Érdeklődés felkeltése a kirakott eszközök- kel.	Beszélgetés, ismeretek felidézése, cselekedtetés. Kapcsolódás az Európai Hulladékhasznosítási Héthez. Környezettudatos magatartás alakítása. Szelektív hulladékgyűjtés fontossága.	Meglévő ismeretek bővítése.	Madáreleség. Szelektív hulladék- gyűjtési társas játék.

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek , módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
1. FOGLALKOZÁS: December 1. hét	A tél szépségei: - téli időjárás - a természet változásai - öltözködés télen - a tél színei - örökzöldek	Érdeklődés felkeltése.	Közös séta az óvoda udvarán. Megfigyelések.	Kognitív képességek fejlesztése, ismeretek bővítése. Szókincsbővítés.	Téli öltözet. Lábnymok a hóban.
2. FOGLAKOZÁS: December 2. hét	Élet a téli erdőben. - Állatok gondozása - Vadász, erdész feladata - Téli álom Madáretetés. - fontossága - mit ehetnek a madarak és mit nem - folyamatos megfigyelések - folyamatos gondozás	Érdeklődés felkeltése. Youtube: Téli madáretetés a Bükki Nemzeti Parkban c. kisfilm megtekintése	Beszélgetés. Képválogatás. Hóangyal készítése.	Kognitív képességek fejlesztése, ismeretek bővítése. Szókincsbővítés. Környezet-tudatos magatartás kialakítása. Vadgazdálkodás fontossága.	Színes képek a „Növények világa” című dobozból. Madáretető, madáreleség. Laptop.

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
1. FOGLALKOZÁS: Január 1. hét	Madarak. Magyarország madárvilága. Telelő madaraink. Madáretetés.	Előző foglalkozás ok.	Beszélgetés, könyv nézegetése, laptop alkalmazása. Játék.	Szociális képességek fejlesztése, ismeretek bővítése. Megfigyelő képesség bővítése.	Ismeretterjesztő könyv. Laptop. Téli kirakó. Magvak. Cinegék a madáretetőben.
2. FOGLAKOZÁS: Január 2. hét	Megfigyelések a hóban. Téli időjárás különlegességei (köd, dér, zúzmara, jég, jégcsap, megfagy, olvad...) Hókristályok.	Előző foglalkozás ok.	Megfigyelés, tapasztalatszerzés közvetlen környezetünkben.	Szociális képességek fejlesztése, ismeretek bővítése. Megfigyelő képesség bővítése.	Téli öltözet. Lábnymok a hóban. Nagyító, mikroszkóp.

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
3. FOGLALKOZÁS: Január 3. hét	Kísérletezések vízzel!	Szociális képességek fejlesztése, ismeretek bővítése. Megfigyelő képesség fejlesztése. Élménynyújtás.	Beszélgetés, könyv nézegetése, laptop alkalmazása. Megfigyelés.	Szociális és kognitív képességek fejlesztése, ismeretek bővítése, szókincs fejlesztése.	Laczkó – Deák: Kis tudósok könyve. Tálca, poharak, víz, citrom, ételfesték, fonal, szódabikarbóna.
3. FOGLALKOZÁS: Január 4. hét	Felelős állattartás.	Beszélgetés arról, hogy ki, milyen állatot tart otthon. Ki tud több tulajdonságot felsorolni a kedvenc állatáról. Kitalálós játék az állatokról.	Beszélgetés, állatos puzzle.	Felelős állattartás szabályai, fontosságának kiemelése.	Állatos képek. Kirakó.

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
1. FOGLALKOZÁS: Február 1. hét Meghívott vendég: Kozári Tibor – vadász	12 hónap: a téli erdő. A nagyvadak megismerése.	ZH: Erdő, erdő, erdő... (óvónői ének) Előző foglalkozás.	Beszélgetés, könyv nézegetése, laptop alkalmazása. Otthoni feladat: állatos képek gyűjtése!	Szociális képességek fejlesztése, ismeretek bővítése.	Nagyvadak trófeái, képek vadászatról, vadászkes, töltény. Ismeretterjesztő könyvek. Vadászévkönyv 2023.
2. FOGLAKOZÁS: Február 2. hét	Környezetvédelem Környezet- szennyezés - Mit tehet egy óvodás gyermek a környezetért?	Környezetvédelemmel kapcsolatos ismereteik felelevenítése.	Beszélgetés, könyv nézegetése. Otthoni feladat: állatos képek gyűjtése!	Környezet- tudatos magatartás alakítása. Szelektív hulladék- gyűjtés tudatossá tétele.	Szelektív hulladék- gyűjtéses társas. Színező.

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
1. FOGLALKOZÁS: Február 3. hét	Környezetvédelem. Környezetszennyezés. Mit tehet az óvodás gyermek a környezetért? „Egyszer volt, hol nem volt az ember” c. mese megtekintése.	Előző foglalkozás.	Beszélgetés, Könyv nézegetése, laptop alkalmazása.	Környezet- tudatos magatartás alakítása. Szelektív hulladék- gyűjtés tudatossá tétele.	Ismeretterjesztő könyv. Laptop.
2. FOGLAKOZÁS: Február 4. hét	Háziállatok – vadállatok	Eddigi ismereteik felelevenítése.	Ki tud több háziállatot/vadállatot felsorolni? Képek válogatása, csoportosítása.	Környezet- tudatos magatartás alakítása.	Színes képek, karton, ragasztó.

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
1. FOGLALKOZÁS: Március 1. hét	Háziállatok – vadállatok Állati rekordok.	Előző foglalkozás.	Beszélgetés, Könyv nézegetése, laptop alkalmazása. Állatos versek, énekek gyűjtése.	Környezet- tudatos magatartás alakítása. Szociális képességek fejlesztése, ismeretek bővítése.	Ismeretterjesztő könyv. Laptop.
2. FOGLAKOZÁS: Március 2. hét	Veszélyeztetett állatok	Földünk veszélyeztetett állatai – Youtube videó megtekintése.	Megfigyelés, beszélgetés, magyarázat.	Környezet- tudatos magatartás alakítása. Szociális képességek fejlesztése, ismeretek bővítése	Ismeretterjesztő könyv. Laptop.

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
1. FOGLALKOZÁS: Március 3. hét	Március 22. a VÍZ VILÁGNAPJA Víztakarékoság, a víz szerepe az életben. A víz körforgása.	Meglévő ismereteik előhívása.	Beszélgetés, könyv nézegetése, laptop alkalmazása	Ismeretek bővítése. Környezet- tudatos magatartás alakítása.	Ismeretterjesztő könyv, Laptop.
2. FOGLAKOZÁS: Március 4. hét	Víztaakarékoság, a víz szerepe az életben. Kísérletezések a vízzel.	Előző foglalkozás.	Beszélgetés, magyarázat, bemutatás, kísérletezés. Lábnym készítése.	Környezet- tudatos magatartás alakítása. Víztaakarékos magatartás erősítése.	Vizes kancsó, poharak, víz... Rajzlap, ceruza.

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
1. FOGLALKOZÁS: Április 1. hét	Vizek élővilágának megfigyelése.	Előző foglalkozás. Vízi állatok gyűjtése, felsorolása.	Beszélgetés, könyv nézegetése, laptop alkalmazása.	Szociális képességek fejlesztése, ismeretek bővítése.	Ismeretterjesztő könyv. Laptop. Színes képek az „Állatok világa” című dobozból.
2. FOGLAKOZÁS: Április 2. hét	Magok csíráztatása. Ágak hajtatása. Mire van szüksége a növénynek a növekedéshez. (Az élet feltételei.) Kiskertünk gondozása.	Meglévő ismereteik előhívása.	Beszélgetés, tevékenykedtetés.	Környezet- tudatos magatartás alakítása. Ismeretek, szókincs bővítése.	Magok, cserép, föld. Gyümölcsfa ágak, váza, víz.

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
1. FOGLALKOZÁS: Április 3. hét	Bolygónk a Föld! Földünk védelme. Földrészek és óceánok.	Meglévő ismereteik előhívása.	Beszélgetés, könyv és földgömb nézegetése.	Környezet- tudatos magatartás alakítása. Ismeretek, szókincs, kognitív képességek bővítése.	Földgömb. Ismeretterjesztő könyv. Rajzlap, rajzeszközök.
2. FOGLAKOZÁS: Április 4. hét	Bolygónk a Föld! Földünk védelme. Kiskertünk gondozása. Komposztálás. Ápr. 22. A Föld világnapja.	Előző foglalkozás.	Beszélgetés, bemutató, cselekedtetés. Biogazdálkodás.	Szociális képességek fejlesztése, ismeretek bővítése. Környezet- tudatos magatartás alakítása.	Kerti szerszámok, magok.

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség- fejlesztés	Eszköz
1. FOGLALKOZÁS: Május 1. hét	Hazatérő madaraink: a fecske és a gólya.	Közös éneklés: Eresz alól fecske fia... Boglya tetején áll egy gólya...	Beszélgetés, könyv nézegetése, laptop alkalmazása.	Kognitív képességek fejlesztése, ismeretek, szókincs bővítése.	Ismeretterjesztő könyv, Laptop.
2. FOGLAKOZÁS: Május 2. hét	Május 10. Madarak és fák világnapja	Közös éneklés: Eresz alól fecske fia... Boglya tetején áll egy gólya...	Cselekedtetés. Közös alkotás létrehozása különböző technikákkal.	Kognitív képességek fejlesztése, ismeretek bővítése.	Csomagoló papír, kréták...

Időpont	Téma	Előzmény - ráhangolás	Tevékenységek, módszerek, technikák	Képesség-fejlesztés	Eszköz
1. FOGLALKOZÁS: Május 3. hét	Tavaszi túrázás, kirándulás. Az erdő élete tavasszal.	Előző foglalkozások.	Megfigyelés.	Szociális képességek, megfigyelőképesség fejlesztése, ismeretek bővítése.	Hátizsák, innivaló, nagyító...
2. FOGLAKOZÁS: Május 4. hét	Biogazdálkodás, veteményezés, kiskert gondozás. Fűszerkert gondozása.	Növénytörölő játék.	Cselekedtetés.	Kognitív képességek fejlesztése, ismeretek, szókincs bővítése.	Kerti szerszámok, vetőmagok.

Felhasznált irodalom:

- ❖ **Csörgő Anikó – Füzesi Zsuzsa: Csodaország – Zöld könyv – Természet- és környezetvédelemről gyermekeknek**
Csodaország Kiadó, Budapest, 20016.
- ❖ **Keresd meg, mi veszélyezteti Bolygónkat!** – Napraforgó Kiadó, Budapest
- ❖ **Laczkó – Deák Virág: Kis tudósok könyve – Ismeretek és tapasztalatok a természettudományokról játékosan**
Neteducatio Kft. Budapest, 2020.
- ❖ **Schantliné Farkas Julianna: Játékos természetvédelem** – NODUS Kiadó, Veszprém, 1994.

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

A hallgató neve: PATAKINÉ BALASSA LINDA
A Hallgató Neptun kódja: V00017
A dolgozat címe: A MI ZÖLD VILÁGUNK
A megjelenés éve: 2024.
A konzulens intézetének neve: MAGYAR AGRÁR-ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
A konzulens tanszékének a neve: OKTATÁSI TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: Kaposvár, 2024 év április hó 17. nap

Patakina Balassa Linda
Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.

NYILATKOZAT

Patakiné Balassa Linda (hallgató Neptun azonosítója: V000IT) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom¹⁹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*20}

Kelt: Kaposvár, 2024. április 8.

Aláírás /Velner András/
konzulens

---

¹⁹ A megfelelő aláhúzendó.

²⁰ A megfelelő aláhúzendó.